

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА КРАЇНОЗНАВСТВА

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри

« _____ » _____ 2020 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР

на тему:

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконавець: студентка Ту-5013 групи, **Новохатня Марина Сергіївна**

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент кафедри країнознавства і туризму
Сайчук Віктор Степанович

Нормоконтролер: к. геогр. н., доцент кафедри країнознавства і туризму
Борисюк Оксана Анатоліївна

Київ 2020

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Тенденції та перспективи розвитку туризму Івано-Франківської області»: 67 сторінок, 16 рисунків, 2 таблиці, 51 використане джерело, 2 додатки.

Об'єкт дослідження - туризм в Івано-Франківській області.

Предмет дослідження - сучасний стан та перспективи розвитку туризму Івано-Франківської області.

Мета роботи - дослідити сучасний стан, проблеми та перспективи туризму Івано-Франківської області.

В дипломній роботі використано такі **методи**: аналіз, аналогія, синтез, статистичний, порівняння, моделювання, картографічний.

Наукова новизна. У роботі було досліджено сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку туризму Івано-Франківської області, на основі цього було створено туристичний маршрут.

Результати роботи можуть бути застосовані у вищих навчальних закладах, туристичних підприємствах, центрах розвитку туризму, курсах з підготовки майбутніх фахівців, для поширення краєзнавчого матеріалу серед населення.

Теоретичні положення роботи можуть бути використані при розробці курсів «Туристичне краєзнавство», «Рекреаційна географія», «Рекреалогія», «Екологічний туризм», «Спортивний туризм», «Географія України»

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	8
1.1. Теоретико-методологічні основи дослідження туризму	8
1.2. Законодавча база та державна політика у сфері туризму в Україні	13
1.3. Територіальні умови і стратегії розвитку туризму в регіонах	19
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	23
2.1. Туристично-рекреаційний потенціал Івано-Франківської області	23
2.2. Аналіз розвитку туризму Івано-Франківської області	30
2.3. Сучасні тенденції діяльності підприємств туристичної сфери Івано-Франківської області	43
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	49
3.1. Проблеми рекреаційно-туристичної діяльності в регіоні	49
3.2. Перспективні напрями розвитку туризму Івано-Франківської області	51
3.3. Розробка інноваційного туристичного продукту Івано-Франківської області	52
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	56

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Галузь туризму є однією з найбільш розвинутих сфер економіки. Завдяки інтенсивному темпу розвитку, цю галузь визнали економічним феноменом століття. Цьому явищу посприяли розширення економічних, політичних, культурних відносин між країнами та народами. Такий масовий розвиток туристичної діяльності дає змогу мільйонам розширювати свій кругозір, ознайомлюватись з історією, традиціями різних країн, а також знайомитись із надбаннями світової культури.

Значення сфери туризму у світі постійно зростає. Це пов'язано із важливістю його ролі у розвитку економіки регіонів та цілих країн, у розвитку міжнародних зв'язків, а також у валютних надходженнях. Внаслідок проведення правильної культурної та економічної політики, туризм є фактором стабільності та зміцнення міждержавних зв'язків, а також має сприятливе значення у формуванні іміджу та престижу країни на світовій арені.

У туристичній галузі України Івано-Франківська область має важливе місце. Це регіон, що відноситься до найбільш перспективних туристичних регіонів країни. Потужна ресурсна база є важливою передумовою розвитку туризму, що також позначається на розвитку туристичної інфраструктури. Це доводить той факт, що розвиток туризму в регіоні посідає важливе місце та є надзвичайно актуальним на сьогодні.

Івано-Франківщина вже давно є одним з найатрактивніших туристичних регіонів України. На сьогоднішній день тут розвиваються багато видів туризму, а відповідно, і мережа підприємств, що обслуговують туристичну сферу. Могутній потенціал соціально-економічних, історико-культурних та природних ресурсів зумовлює пріоритетність у розвитку туризму Івано-Франківського регіону.

Об'єкт дослідження: туризм в Івано-Франківській області.

Предмет дослідження: сучасний стан та перспективи розвитку туризму Івано-Франківської області.

Мета роботи: дослідити сучасний стан, проблеми та перспективи туризму Івано-Франківської області.

Для досягнення мети роботи були поставлені наступні **завдання:**

- описати теоретико-методичні аспекти дослідження розвитку туризму;
- дослідити законодавчо-нормативне забезпечення туризму в Україні;
- проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал Івано-Франківської області;
- проаналізувати розвиток туристичної галузі регіону та сучасні тенденції діяльності підприємств туристичної сфери Івано-Франківської області;
- виявити проблеми та перспективи розвитку туризму Івано-Франківської області;
- розробити інноваційний туристичний продукт Івано-Франківської області.

Методи, що використовувались при написанні роботи: аналіз, аналогія, синтез, статистичний, порівняння, моделювання, картографічний.

Використані теоретичні і законодавчо-нормативні джерела. На сьогодні, дослідженням туристичної діяльності присвячені роботи таких вчених, як: В. Квартальнов [17], В. Кифяк [18], О. Любіцева [22], В. Є. Панкова [27], І.В. Смаль [34]; та інші.

Результати роботи можуть бути застосовані у вищих навчальних закладах, туристичних підприємствах, центрах розвитку туризму, курсах з підготовки майбутніх фахівців, для поширення краєзнавчого матеріалу серед населення.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

1.1. Теоретико-методологічні основи дослідження туризму

Постійно зростаюча роль туристичної галузі в соціальному, політичному, та, що важливо, економічному житті суспільства має потребу у науковому осягненні та теоретичному осмисленні явища туризму. Поступове формування теорії туризму є відповіддю на такий соціальний запит. З її допомогою можна узагальнити та систематизувати напрацювання у дослідженні туризму як явища.

Стрижневим процесом, навколо якого формується вся система туризму, є подорож, переміщення людини у просторі між певними місцями, які характеризуються конкретними географічними параметрами.

Одне з найперших визначень туризму було прийняте ООН та кваліфікувало його як "активний відпочинок, що має позитивний вплив на зміцнення здоров'я, фізичний розвиток людини, пов'язаний з переміщенням за межі постійного місця проживання" [7, с. 34].

Інше, оновлене формулювання було запропоновано у 1992 році ООН, у відповідності з яким, туризм - це "подорожі й перебування в місцях, що перебувають поза межами звичайного місця постійного проживання подорожуючого, на строк не більш дванадцяти місяців з метою одержання задоволення й відпочинку, в оздоровчих, гостьових, пізнавальних або професійно-ділових цілях, але без зайняття оплачуваною там діяльністю" [30]

За визначенням, сформульованим експертами Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО), туризм – соціальне, культурне та економічне явище, викликане діяльністю осіб, які подорожують і перебувають у місцях, розташованих за межами їхнього звичайного середовища, для відпочинку, бізнесу та в інших цілях. Осіб, що подорожують, називають відвідувачами, для виділення туристів з їхнього числа використовують додаткові критерії: термін перебування

(не більше одного року поспіль, але більше ніж доба); пріоритетність туризму перед іншими видами діяльності в місці перебування (метою подорожі не має бути здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування).

У Законі України "Про туризм" визначено, що "туризм - це тимчасовий виїзд (подорож) осіб з постійного місця проживання з пізнавальною, оздоровлювальною, професійно-діловою, спортивною, релігійною та іншою метою на термін від 24 годин до одного року поспіль, без зайняття оплачуваною діяльністю в місці тимчасового перебування". [2]

Для деяких країн туристична галузь є вагомим постачальником доходів до казни та є надзвичайно перспективною галуззю національних економі. В Україні туризм визнаний галуззю пріоритетного розвитку.

На сьогодні є величезна кількість тлумачень туризму. Відмінність у підходах до визначення, що таке туризм, є не тільки у вчених, а й у туристичних організацій.

Туризм - це система, галузь, структура, що охоплює різні види діяльності, послуги та ознаки:

- діяльність туристичних підприємств - туроператорів і турагентів;
- засоби розміщення та харчування;
- послуги пасажирського транспорту (в т.ч. оренда авто та спеціалізованого транспорту);
- рекреаційні, розважальні, спортивні, культурні та ін.;
- додаткові та допоміжні послуги (медичні, банківські послуги, страхування, організація виставок та конгресів, екскурсійні послуги та послуги гідів, торгівля сувенірами та ін.)

Щоб ретельно проаналізувати поняття "туризму", вважаємо необхідним навести класифікацію видів туризму за найбільш суттєвими ознаками.

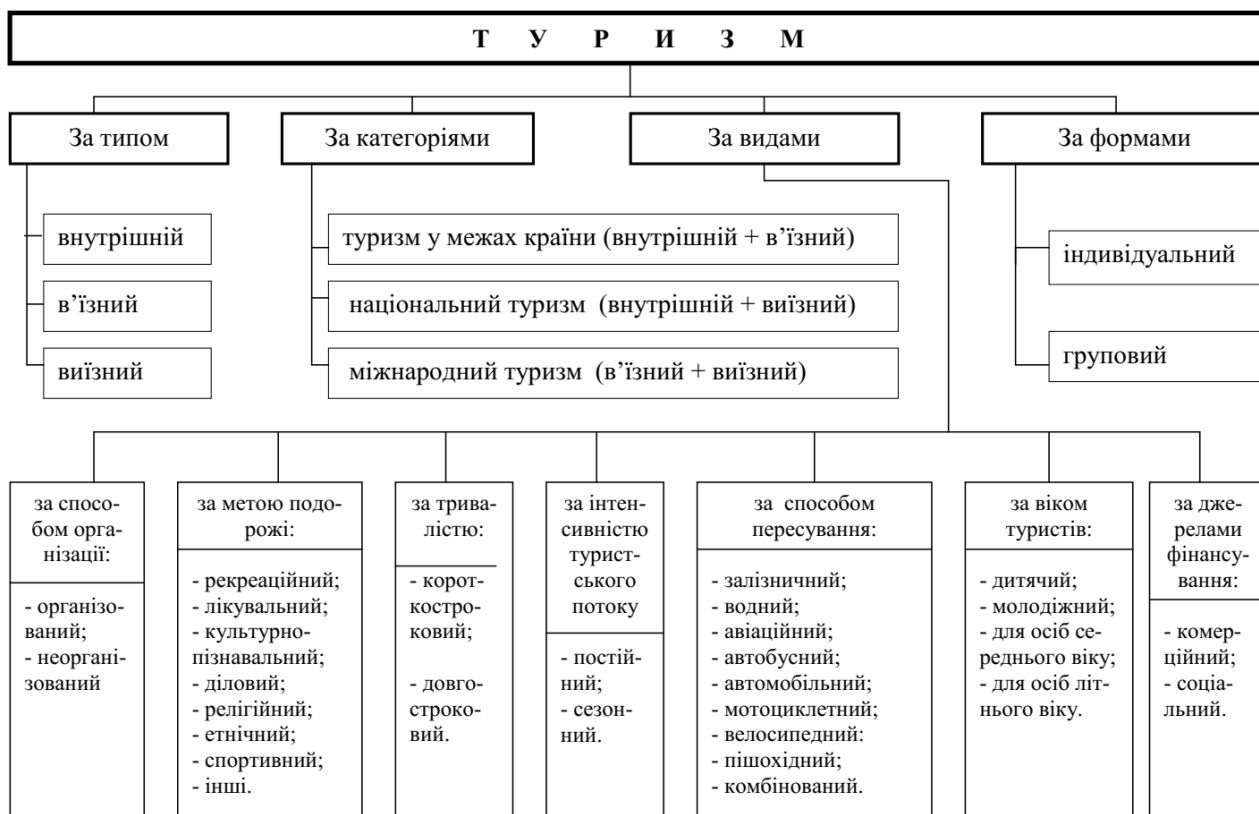

Рис.1.1. Класифікація туризму

Джерело: [28]

I. За національною приналежністю туризм буває національний (або внутрішній) та міжнародний (або зовнішній). У свою чергу, у міжнародному туризмі виділяють в'їзний (або активний) та виїзний (або пасивний) туризм.

II. В залежності від мотивів подорожі наведемо деякі приклади:

1. Лікувальний туризм. Головним мотивом подорожі є потреба у лікуванні. В межах цього виду виділяють бальнеолікування, кліматолікування, грязелікування та інші види в залежності від засобу впливу.

2. Рекреаційний туризм. Головним мотивом слугує потреба у відпочинку та відновленні фізичних та духовних сил.

3. Спортивний туризм. В цьому виді туризму є два мотиви, що спонукають до туризму: потреба займатись спортом (активний спортивний туризм) та інтерес до спорту, наприклад відвідування змагань чи ігор (пасивний спортивний туризм).

4. Пізнавальний туризм. Основним мотивом є жага до розширення знань та уявлень.

5. Діловий туризм (MICE). До цього виду відносяться подорожі з метою проведення ділових зустрічей, відвідування конгресів, симпозіумів, виставок, конференцій та ін.

6. Релігійний туризм. Основою цього виду є задоволення релігійних потреб. Відвідування святих місць, храмів, здійснення паломництва та ін.

7. Ностальгійний туризм. Метою цього виду туризму є відвідування батьківщини.

8. Екологічний туризм. Це подорожі до природоохоронних територій, чи до місць зі збереженою недоторканною природою.

III За способом організації: організований (відпочинок, що організують туристичні підприємства) та самодіяльний (самостійно організовані подорожі) туризм.

IV. Залежно від способів пересування, що використовуються у подорожі, виділяють такі види:

1. Автомобільний
2. Залізничний
3. Водний
4. Авіаційний
5. Автобусний
6. Велосипедний
7. Мототуризм
8. Пішохідний
9. Комбінований

V. Туризм в залежності від сезонності буває на сезонний та постійний.

VI. Залежно від тривалості, виділяють такі види туризму: довготривалий та короткостроковий (строком до 5-7 днів).

VII. Залежно від складу учасників, виділяють масовий та індивідуальний туризм.

VIII. За джерелами фінансування виділяють комерційний та соціальний (дотаційний) туризм.

IX. За віком: дитячий, молодіжний, для середнього віку, для літнього віку.

Отже, туризм розглядається як складне, багатовимірне поняття, та являється одночасно галуззю економіки, видом діяльності, способом проведення вільного часу, а також формою рекреації, бізнесом та наукою. Всі ці підходи не заперечують один одне, а навпаки, показують різні сторони цього багатоаспектного явища. Дати однозначну характеристику туризму не можна, тому що неможливо абсолютизувати жоден з його структурних аспектів.

До основних функцій туризму відноситься [23]:

- а) відпочинкова, що відповідає за відновлення фізичних і духовних сил;
- б) оздоровча, що пов'язана з покращенням стану здоров'я в результаті туристичної діяльності;
- в) виховна функція, що відбувається в результаті позитивного впливу на формування загального розвитку в процесі туристичної діяльності;
- г) економічна, що виникає з того, що туризм є важливим чинником економічного розвитку;
- д) навчальна або освітня, пов'язана з пізнанням світу та набуттям нового досвіду;
- е) природоохоронна, яка є результатом охорони об'єктів природної спадщини в наслідок для розвитку туризму, а також формування екологічної свідомості;
- є) політична, виявляється через формування іміджу країни, посилення міждержавних зв'язків;
- ж) містобудівна функція, що виникає внаслідок туристичної урбанізації і розвитку міст;
- з) етнічна, що є наслідком повернення (емігрантів або їх нащадків) до батьківщини предків.

Туризм має великий вплив на важливі сектори господарства, такі як транспорт, будівництво, торгівля, освіта, зв'язок, виробництво товарів широкого вжитку, сільське господарство та ін.

Туризм сприяє інтенсивному розвитку окремих територій, громад, регіонів та цілих країн. Туризм повинен бути джерелом надходжень до бюджетів, засобом

відпочинку та оздоровлення, що доступний кожному, а також засобом ознайомлення населення з багатою історико-культурною спадщиною народів та держав.

1.2. Законодавча база та державна політика у сфері туризму в Україні

Україна поступово переходить до ринкової економіки, а отже, переживає істотні системні перетворення у різних державних сферах. Все це вимагає переосмислення багатьох галузей у правовому полі. Безпосередньо це стосується і туризму.

На сьогодні в Україні активно приймаються нові закони, вносяться поправки до чинного законодавства з врахуванням сучасних потреб суспільства, ринкових взаємовідносин, а також міжнародного законодавства. Правова основа туристичної галузі ґрунтується на Конституції України.

Відповідно до ст. 45 Конституції України, "кожен, хто працює, має право на відпочинок. Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки". [1]

Ст. 42 Конституції України зумовлює право на "підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт" [1].

Згідно ст. 33 Конституції України, "кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну"[1].

Ці статті зумовлюють правову основу для можливості виробництва та реалізації туристичних послуг шляхом здійснення підприємництва.

Конституцією також передбачено ще одне важливе положення, що має вплив на туристичну діяльність. Зокрема, ст. 9 Конституції України, говорить, що "чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України" [1].

А отже успішний розвиток туризму не може відбуватись без розширення та зміцнення міжнародних зв'язків у туристичній сфері. Насамперед це стосується іноземного законодавства у галузі туризму, яке на сьогодні все більше підтримується національним законодавством.

Так, у Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права наголошено про право свободи пересування, свободи вибору професії, право на відпочинок тощо. Міжнародною спільнотою було прийнято багато нормативних документів, що покликані регулювати різноманітні напрями туризму. Їх впровадження надало поштовх до розвитку вітчизняної туристичної галузі, показало необхідність гармонізації українського законодавства у сфері туризму з міжнародним.

Після здобуття незалежності, в українській туристичній галузі стала нагальна потреба прийняти державний акт, що регулював би діяльність тисяч туристичних організацій, підприємств та спрямував їх діяльність у єдиному руслі правового поля.

Національна туристична сфера грає важливу роль у соціально-економічному житті держави. Із зростанням ролі туризму в країні, посилюється і цікавість зі сторони держави в бік туристичної галузі.

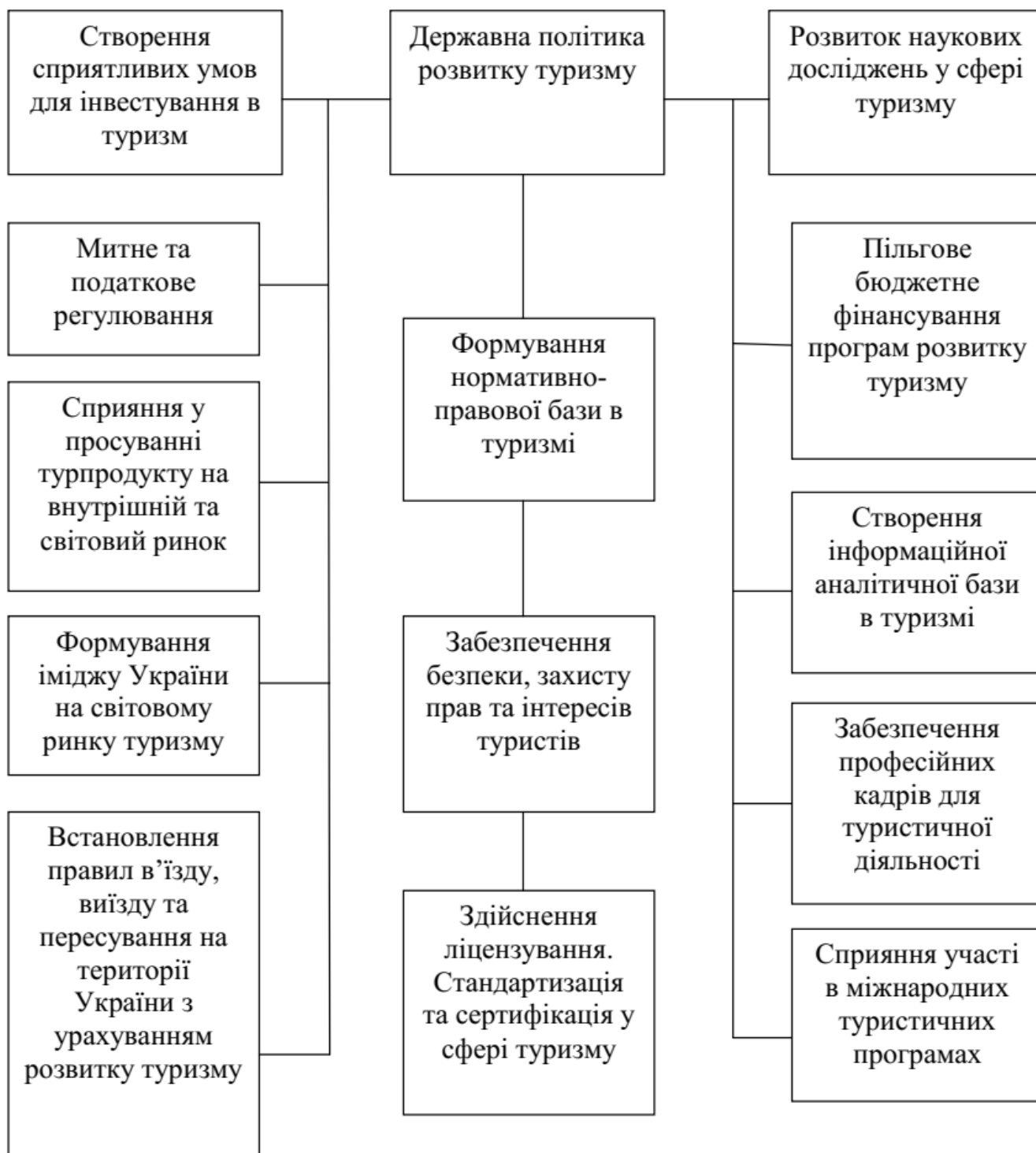

Рис. 1.2 Основні напрями державної політики розвитку туризму

Джерело: [13]

Правовий фундамент туризму в Україні створено Законом України "Про туризм". Цей документ є основоположним нормативно-правовим актом, що регулює загальні правові, соціально-економічні та організаційні основи державної туристичної політики. А також регулює туристичну галузь в Україні, є основою

стимулювання ділової взаємодії між суб'єктами туристичної діяльності. Цей Закон став базою для розробки інших нормативно-правових актів, що регулюють роботу туристичної сфери в Україні.

Загалом, державна турполітика керується Верховною Радою України. Згідно Закону "Про туризм", її ключовими напрямками є:

- залучення жителів до ефективного дозвілля, змістовного та раціонального його проведення, а також ознайомлення з природною, культурно-історичною спадщиною;

- раціональне використання, охорона та збереження рекреаційно-туристичних ресурсів, розвиток туризму як високодохідної галузі господарства, забезпечення функціонування такої системи туристичної діяльності, що буде забезпечувати потреби вітчизняних та іноземних туристів;

- розробка та модернізація нормативно-правової бази в туристичній індустрії, законодавством, міжнародними нормами та правилами;

- захист прав та інтересів країни в туристичній сфері;

- створення комфортного для туризму різних видів державного контролю;

- забезпечення сприятливих економічних умов, які б стимулювали розвиток туристичної сфери;

- впровадження пільг для туристичної та екскурсійної діяльності серед різних верств населення;

- залучення інвестицій в розвиток туризму;

- впровадження норм стандартизації, сертифікації та ліцензування в туристичній галузі;

- регуляція управління держвласністю в туризмі;

- забезпечення рівності на ринку туристичних послуг для суб'єктів туріндустрії, сприяння здоровій конкуренції, антимонопольний контроль;

- захист майна, прав та інтересів туристів, а також гарантія їх безпеки;

- розвиток туризму у всіх регіонах країни, створення окремих туристичних центрів, забезпечення умов пріоритетного розвитку туризму;

- наукова підтримка туристичної галузі, робота з кадрами;

- розвиток міжнародного співробітництва з урядами та організаціями, участь у міжнародних туристичних програмах[2].

Вищевикладені положення мають велике значення для розвитку туристичної галузі в країні. Але без активної участі держави у цих питаннях розвиток туризму буде практично неможливим. Тому Указами Президента затверджуються напрямки розвитку туристичної сферив Україні на певні періоди з визначеними пріоритетами на кожний етап розвитку.

Державна програма з розвитку туризму на період 2002-2010 рр. передбачала здійснення таких заходів що мали на меті вдосконалення управління туристичною сферою, також пріоритетними була розробка нормативно-правових документів, вдосконалення статистики, накопичення кваліфікованих кадрових ресурсів та фінансових можливостей. Серед інших напрямків розвитку було створення та покращення матеріально-технічної ресурсної бази, а також забезпечення умов для приваблення та впровадження інвестиційних проектів туристичної галузі.

У серпні 2013 р. КабМін схвалив Концепцію Державної цільової програми розвитку туризму та курортів до 2022 р., що була розроблена Державним агентством України з туризму та курортів на виконання Національного плану дій Президента України.

За час реалізації Концепції передбачається робота з регіональної туристичної спеціалізації, а також затвердження туристичного районування, особливо це відноситься до територій, де розвиток туризму визначений як пріоритетний. Програма передбачає заходи для забезпечення умов розвитку найперспективніших видів туризму, а також створення умов раціонального природокористування, покращення санаторно-курортного обслуговування.

У Державній цільовій програмі планується створення системи поінформованості громадян про туристичний потенціал країни, а також забезпечення умов безпеки екскурсантів та туристів, покращення якості послуг засобів розміщення, а також наведено план дій з гармонізації української та європейської законодавчих баз у туристичній сфері.

За час реалізації програми передбачається проведення комплексу заходів для дерегуляції деяких аспектів діяльності галузі туризму, а також запровадження державно-приватного співробітництва у галузі туризму, та модернізація статистичної звітності відповідно до методик ВТО.

В Україні до норм туристичного законодавства, крім Конституції, Цивільного та Господарського кодексів, належать Закони України: "Про курорти"; "Про охорону навколишнього природного середовища"; "Про музеї та музейну справу"; "Про господарські товариства"; "Про державний кордон України"; "Про стандартизацію"; "Про охорону культурної спадщини"; "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті"; "Про ліцензування певних видів господарської діяльності"; "Про порядок виїзду з України та в'їзду в Україну громадян України"; "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства"; "Про рекламу"; "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"; "Про захист прав споживачів"; "Про страхування"; "Про зовнішньоекономічну діяльність"; "Про єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" та ін.[22]

Специфікою законодавчої бази туризму є її комплексність. Вона включає велику кількість правових засад з різних правових галузей: конституційного, господарського, податкового, адміністративного, екологічного, трудового, митного, фінансового. Загалом правове регулювання туризму забезпечують більш як 200 нормативних актів. Але попри активну роботу держави, її вплив на ріст основних показників туризму суттєво не помітний. В країні відсутня генеральна стратегія розвитку туризму, а також немає економічних моделей зростання туристичних потоків, які є обов'язковими для будь-якої країни, що розвиває туристичну галузь. Також необхідними є вдосконалення умов стандартизації, ліцензування та сертифікації туристичних послуг.

1.3. Територіальні умови і стратегії розвитку туризму в регіонах

Туризм є важливим каталізатором розвитку регіону. З економічної точки зору, галузі туризму необхідні стратегія розвитку та ефективний менеджмент на різних рівнях. Стратегія управління туристичним ринком зумовлена загальними трендами розвитку економіки загалом, а також інноваційних технологій та систем, та в цілому продиктована сучасними знаннями. Адже знання у нинішньому вимірі сучасності забезпечують конкурентоспроможність туризму на арені галузей економіки.

Розвиток туризму, на жаль, в деяких регіонах має лише теоретичний віртуальний характер. Тому необхідне перетворення на процвітаючу галузь шляхом таких дій, процедур, що дадуть змогу будь якій території грамотно оцінювати, направляти та розвивати свій потенціал.

Необхідно проводити активні маркетингові заходи з метою покращення туристичної атрактивності регіонів. Без глобальної PR-кампанії прорив у в'їзному туризмі годі чекати. Про Україну можна дізнатись завдяки туроператорам, а також таким подіям як "Євро-2012" та "Євробачення-2017"

При формуванні сучасної туристичної галузі виникає багато проблем, що зумовлені економічним становищем держави, застарілою інфраструктурою, що не відповідає вимогам світових стандартів. Рівень обслуговування не задовольняє не лише іноземців, а й вітчизняного туриста. Мотивація подорожей набагато залежить від економічних та соціальних чинників, що мають тенденцію змінюватись. Змінюються бажання та мотиви туристів, але загальне прагнення отримувати сервіс високої якості залишається незмінним.

Вибагливі туристи - це двигун інновацій, тому необхідно постійно модернізуватись, вигадувати нові ідеї та при ефективній їх реалізації отримувати чималу користь та дохід. Туристична галузь використовує два підходи: кризові інновації та інновації розвитку. Кризові - ті, що передбачають термінові розв'язання проблем, а інновації розвитку впроваджують продумано та поступово. Туризм - це нестабільний та непередбачуваний ринок, що миттєво реагує на зміни.

Тому необхідно уміти швидко реагувати на всі впливи, впроваджувати нові методи роботи щоб залишатись лідерами ринку.

В Україні, при умові, що буде впроваджуватись грамотна туристична політика, повинна сформуватись сприятлива ситуація для інноваційної туристичної діяльності, якщо порівнювати з ситуацією, що склалася в кінці минулого століття. На сьогодні в туризмі сформовані такі напрями розвитку технологій:

- автоматизація офісу туристичного підприємства;
- програмне забезпечення для автоматизації створення, просування та продажу туристичного продукту;
- автоматизовані системи бронювання;
- управління базами даних
- мультимедійні маркетингові системи;
- Інтернет.

Розробка та реалізація сучасних досягнень в області ІТ в туризмі відбувається за такими принципами:

- 1) найсучасніші розробки створені в online-режимі за ідеєю «безпаперового офісу»;
- 2) ключовою ідеологією є замкнутий виробничий цикл «клієнт - турагент - туроператор - послуга – аналіз»;
- 3) на ринку ІТ програмне забезпечення розробляється як для широкого кола споживачів, так і по індивідуальному замовленню конкретної фірми;
- 4) усі технології для локальної автоматизації офісу мають бути забезпечені гарантійним та сервісним обслуговуванням, в тому числі своєчасні оновлення, професійний консалтинг, навчання працюючого персоналу;
- 5) своєчасне оновлення продуктів для роботи в різних операційних системах;
- 6) локальні програми та системи бронювання і резервування об'єднуються в національних, а потім інтегруються в міжнародні мережі;
- 7) найшвидшими темпами йде використання мережі Інтернет для створення, просування і продажу турпродукту.

Завдяки сучасним технологіям, можливості швидкісних подорожей, відбувається дуже швидкий ріст та зміцнення регіональних і глобальних зв'язків. Регіони по праву стають суб'єктами міжнародних взаємовідносин, а також відбувається перепрофілювання їх економік на задоволення потреб ринків, одним із яких є ринок міжнародного туризму. Т. Хиллз і Дж.Лундгрем кажуть, що «з точки зору географічної теорії головна характеристика міжнародного туризму – синдром «центр-периферія». Периферії передається підлегла функція у відцентровому процесі, що не лише припускає створення фізично привабливих умов для розвитку туризму, але і посилює вплив владної ієрархії» [31].

Базуючись на вищевикладених підходах, пропонується бачення динаміки розвитку стратегій регіонів за такою схемою послідовних етапів (Рис.1.3)

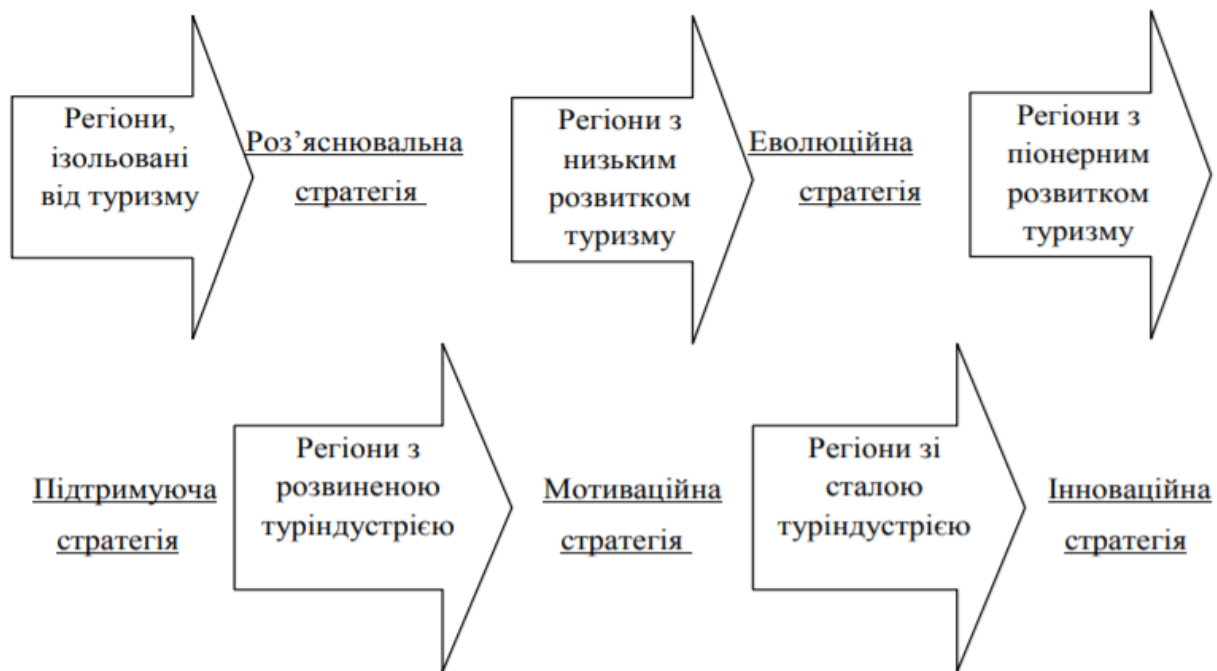

Рис.1.3. Зміни територіальних умов і стратегії розвитку туризму в регіонах
Джерело: [33]

Розвиток рекреаційної та туристичної галузі як стратегічно важливий напрям державної політики, проголошено серед пріоритетних напрямів розвитку у 17 регіонах України: на Вінниччині, Волинщині, Закарпатті, Запоріжжі, Івано-Франківщині, Київщині, Львівщині, Миколаївщині, Одещині, Тернопільщині, Херсонщині, Хмельниччині, Чернівецьчині та Чернігівщині, а також у місті Києві. Окрім того, у м. Севастополі та АР Крим, але на сьогодні про ці регіони, на жаль,

не говоримо. Ці області знаходяться на різних рівнях поданої схеми, але спільним для них є розвиток туристичного підприємництва, сприяння створенню та покращенню туристичної інфраструктури, реновації наявної готельної бази, а також подальше розширення спектру курортно-рекреаційних послуг, збільшення кількості санаторно-курортних закладів, покращення якості та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного рекреаційного та туристичного продукту на світовому ринку туристичних послуг.

Першочерговим завданням стратегічного планування є формування туристичної політики. Це пов'язано з тим, що туристична політика грає головну роль у визначенні напрямку розвитку туризму і доведенні його у відповідність з потребами та інтересами попиту. Створення системи менеджменту туристичної політики є найважливішим фактором планування туризму.

Туристична сфера, хоча і дуже повільно, але починає нарощувати свої показники. Регулювання туристичної діяльності має поєднувати в собі саморегулювання, що базується на законах вільного ринку, а також державне регулювання в особливо важливих питаннях.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ІВАНО- ФРАНКІВСЬОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Туристично-рекреаційний потенціал Івано-Франківської області

Івано-Франківська область знаходиться на заході України, на території Передкарпаття та Українських Карпат. На півдні область межує з Румунією. Площа області — 13,9 тис. кв. км (2,4% території України). [27]

Рис.2.1. Карта Івано-Франківської області

Розвитку туристичної галузі в області слугують передумовою сприятливі комфортні помірно-континентальні кліматичні умови. Проте специфіка кліматичних умов на різних територіях області, а також особливості

мікрокліматичних умов окремих районів обумовлюють різні нюанси у здійсненні рекреаційної.

Майже вся територія регіону має комфортні сприятливі умови для здійснення рекреації цілорічно, але найкращі умови для зимової рекреації є у Південно-Західному та Південно-Східному районах, а для літнього відпочинку – у Північно-Східному, Центральньо-Східному, Північному і Південно-Західному районах.

Водні ресурси області - це поверхневі та підземні води, джерела мінеральних вод. За обсягами запасів води регіон посідає третє місце в країні. На Івано-Франківщині протікає більш як 8,3 тисячі річок і потічків, тут знаходяться основні стоки таких великих річок як Дністер і Прут. В області багато озер різного походження (найбільші – оз. Несамовите та оз. Марічейка). Озера, річки, а ще мальовничі водоспади (на річках Прут, Росточа, Женець та ін.) є привабливими для туризму та рекреації. Важливим рекреаційним ресурсом є мінеральні води – йодобромні та сульфідні (Городенківський, Рогатинський райони), кальцієво-натрієві та хлоридно-натрієві (Косівський, Калуський, Долинський, Верховинський та Рожнятівський райони) вуглекислі (Косівський район). Мінеральні води використовуються не на повну потужність, рівень освоєності набагато менше, ніж їх потенційні можливості. Значний діапазон лікувальних характеристик мінеральних вод, а також присутність в області термальних вод та пелоїдів (Рогатинський район) дають змогу лікувати та оздоровлювати в регіоні більш як 80 тис. осіб на рік. Тут працює 45 закладів санаторно-курортного спрямування, але потенціал для збільшення їх кількості в регіоні є значно великим.

Івано-Франківщина також багата на лісові ресурси (лісистість – 39,6%, а подекуди показник сягає 60-65%), вони є базою для багатьох видів рекреації та туризму. Через стихійну та неорганізовану рекреацію місцеві типи рослинності, на жаль, на сьогодні збережені лише на 10% від території регіону, значно зменшилась кількість дикої фауни. Разом з тим, в області знаходиться більш як 1500 видів різноманітних рослин, з яких велика кількість реліктових та ендеміків. Близько 13,4% території регіону знаходиться під охороною, 438 територій та об'єктів ПЗФ є об'єктами рекреації та туризму [45].

Враховуючи норми екологічно допустимих навантажень на ландшафти, в Івано-Франківському регіоні встановлено, що у середньому допустиме навантаження на територію - 36 осіб/га. Найвища місткість рекреаційно-туристичних територій у Галицькому районі(19 осіб/га), Надвірнянському (18 осіб/га), Долинському (17 осіб/га), Косівському (16 осіб/га), та Верховинському (15 осіб/га) районах.

Тектонічно-геологічна будова регіону дуже різноманітна. Її мальовничі ландшафти, рельєф, клімат, біотичний світ є потужною базою для розвитку багатьох видів рекреації та туризму.

На Івано-Франківщині виділяють 5 рекреаційно-туристичних районів, де окреслено ті види рекреації та туризму, для яких є найсприятливіші умови розвитку. [46]. Територія області надзвичайно сприятлива для успішного розвитку екологічного, пізнавального, зеленого, а також спортивного видів туризму, а гірська частина відкриває можливості для спелеотуризму, альпінізму та інших.

Івано-Франківщина також багата на численні соціальні та культурно-історичні туристичних ресурсів, зокрема:

- більш як 3,5 тисячі культурно-історичних пам'яток – стародавніх замків, та унікальних церков та інших видатних пам'яток;

- 5 давньоруських міст, де знаходяться цілі комплекси пам'яток, це такі міста як Галич, Коломия, а також Тисмениця, міста Снятин та Глумач;

- біосоціальні ресурси, пов'язані з життєдіяльністю та народженням видатних осіб в національній історії та культурі;

- місця, де відбувались видатні історичні події;

- проведення різнопланових фестивалів в області, зокрема етнографічного та мистецького спрямування (Коломия, Шешори та ін.);

- центри традиційних ремесел (різьба по дереву, килимарство, писанкарство, гончарство та ін.), цим славляться такі поселення як Коломия, Кути, Шешори, Косів, Яворів;

Всі вищезгадані ресурси є могутньою базою для розвитку багатьох видів рекреації та туризму, зокрема, пізнавального, сентиментального, а що важливо -

не лише місцевого, але й загальнодержавного та міжнародного значення. Розглянемо детальніше туристичний потенціал області у розрізі туристично-рекреаційних районів:

Північний район

Найрізноманітніші туристичні ресурси у великій кількості знаходяться у Північному туристичному районі. До цього району входять Галицький, Рогатинський та частина Калуського району. Тут розташований Галицький національний природний парк, де знаходиться багато на рідкісних та взагалі унікальних видів флори та фауни. Серед об'єктів ПЗФ тут знаходяться ботанічна пам'ятка Чортова гора, а також комплексна пам'ятка Касова гора у Рогатинському та Галицькому районах.

Надзвичайно сприятливі умови для можливостей розвитку лікувально-оздоровчої та відпочинкової рекреації. На Рогатинщині розташовані джерела мінеральних вод, насичених сірководнем, а також родовища лікувальних торф'яних грязей. На Галиччині є родовища йодо-бромних вод (Підмихайлівське мінеральне родовище на території селищ Пуків, Черче а смт. Букачівці).

Все ж найбільш значущі тут культурно-історичні ресурси. Це і археологічні та архітектурні пам'ятки, місця історичних подій, біосоціальні пам'ятки.

Одним з видатних таких об'єктів являється давньоруське місто Галич, що згадка про яке вперше з'являється у літописах 898 року. Зараз тут розташований Національний заповідник „Давній Галич”, на території якого знаходиться цілий комплекс визначних пам'яток: костел кармелітів XVII ст. у с. Більшівці, Різдва Богородицька церква XIV- XVI ст., Успенська церква XVI ст., церква св. Пантелеймона XII ст., Митрополичі палати XVIII-XIX ст. у Крилосі, фундаменти 14 церков XII-XIII ст., Галицька могила, що згадувалась у давніх літописах, а також залишки Галицького замку XIII-XVII ст., та ще 231 археологічна пам'ятка, що охоплює період від пізнього палеоліту аж до пізнього середньовіччя.

На базі такого комплексу різноманітних видів рекреаційно-туристичних ресурсів: природних, культурно-історичних, біосоціальних, Північний туристичний район має значний потенціал для успішного розвитку багатьох видів

туризму, особливо лікувально-оздоровчого, а також культурно-історичного та, безумовно, науково-пізнавального.

Північно-Східний район

Це другий за туристичними можливостями район, що включає Тлумацький, Городенківський та частину Тисменицького районів.

Надзвичайно привабливим рекреаційним ресурсом тут є долина Дністра. У Тисменицькому районі знаходиться об'єкт ПЗФ "Урочище Козакова долина" - це ландшафтний заказник. А також на Городенківщині є ботанічна пам'ятка "Урочище Масьок".

Рекреаційний комплекс регіону базується на сірководневих та борних джерелах мінеральних вод, що розташувались у Городенківському районі.

Культурно-історична спадщина включає величезну кількість археологічних та архітектурних пам'яток місцевого та всеукраїнського значення.

Північно-Східний рекреаційний район має всі передумови розвитку, в першу чергу, водного, а також пізнавального, оздоровчого, а крім того ще відпочинкового видів туризму.

Піденно-Східний район

Цей район займає всю територію Косівського району, а також частини Снятинського та Коломийського районів. Кліматичні умови тут комфортні, Південно-Східний район є підніжжям Покутсько-Буковинських Карпат. Тут знаходиться національний природний парк „Гуцульщина”, що займає весь Косівський район, а також Княздвірський ландшафтний заказник і декілька паркових пам'яток, що розташовані на у Коломийському районі.

Рекреаційний комплекс району представляють джерела мінеральних вод, які за складом залізисті та йодо-бромні, а також є води, що багаті на органічні речовини, їх родовища знаходяться у Косівському районі. На Коломийщині знаходяться родовища гідрокарбонатних мінеральних вод.

Культурно-історичні ресурси Північно-Східного району включають велику кількість археологічних та архітектурних і мистецьких пам'яток місцевого та всеукраїнського значення.

Туристичні ресурси Південно-Східного району можуть активно брати участь у розвитку насамперед, пізнавального, оздоровчого, а також гірськолижного та екологічного туризму.

Південний район

Цей ресурсний район також цікавий для туризму. Територія Південного ресурсного району майже збігається з адміністративними межами Верховинського району. Геоморфологія включає три зони: підніжжя Покутсько-Буковинських Карпат, а також займає гори Гриняви та Чивчини. Район багатий на родовища сірководневих мінеральних вод, а також тут є джерела із підвищеним вмістом органічних речовин.

Культурно-історичні ресурси включають велику кількість архітектурних пам'яток місцевого та всеукраїнського значення. Селище Криворівня відоме музеєм І. Франка.

Тут доцільно розвивати гірськолижний, екстремальний, будуть успішними також екологічний та пізнавальний види туризму.

Південно-Західний район

Охоплює частину Надвірнянського, Богородчанського та частину Рожнятівського районів. Тут є різноманітні види рекреаційних ресурсів для можливостей розвитку багатьох видів рекреації та туризму. Район знаходиться на території Горган та охоплюють частину Покутсько-Буковинських Карпат. Клімат тут відноситься до прохолодних та холодних зон. На території цього району розташована найбільша в області кількість об'єктів ПЗФ, а у східній частині розташувався Карпатський національний природний парк.

Рекреаційний комплекс отримав розвиток на базі родовищ мінеральних вод, що представлені такими видами: сірчано-водневі, йодо-бромні, гідрокарбонатні, а також з високим вмістом органічних речовин.

Культурно-історична спадщина являє собою в основному архітектурні, біосоціальні пам'ятки та музеї.

Південно-Західний район має всі передумови для розвитку таких видів туризму, як відпочинковий, пізнавальний а також гірськолижний та екологічний.

Західний район

Займає частину Долинського та Рожнятівського районів. Кліматичні зони району - прохолодна та холодна. Тут знаходиться велика кількість об'єктів ПЗФ, а саме заказники: Яйківський та Турова Дача; пам'ятки природи: Урочище Осій, Скелі Довбуша, Болота Ширковець та Лисок. У районі також є джерело мінеральної води з підвищеним складом органічних речовин. Цінною для туризму є г. Магура (1365м).

В районі налічується 175 пам'яток, з яких пам'яток історії - 89, архітектурних пам'яток - 63, археологічних - 8, а також мистецьких -15. До пам'яток сакральної архітектури належать церква Успення XVII ст. у смт. Вигода, церква Пресвятої Трійці XVIII ст. у с. Максимівка. Цікавою архітектурною пам'яткою є Долинська солеварня - (XVIII-XIX ст.), а також магістрат (XIX ст.).

Сьогодні тут працюють санаторій "Джерело Прикарпаття" та санаторний комплекс "Перлина Карпат". Також в районі знаходиться база відпочинку "Високий перевал", де є всі умови для гірськолижного спорту та загалом для зимового туризму.

Найпопулярнішими маршрути району проходять через відомі Скелі Довбуша, таож цікавим об'єктом є Гошівський монастир, полюбляють туристи урочище Шандра, а також включають до програми відвідування гірські річки Свіча, Прут, безперечно також популярним об'єктом є озеро Синевир, а особливістю району є "Карпатський трамвай".

У районі "Скель Довбуша" як розвагу для туристів пропонують прогулянки верхи на конях чи санях. Скаутська організація "Пласт" пропонує дитячий відпочинок у туристично-краєзнавчих таборах.

Західний район успішно може розвивати пізнавальний, сакральний, а також оздоровчий туризм.

Центральний район

Займає частини Коломийського, Тисменицького, Богородчанського, Калуського, Рожнятівського, а також Надвірнянського районів. Тут порівняно найменше розвинутий туризм. Клімат має три зони: комфортний, теплий та

прохолодний. Серед об'єктів ПЗФ тут знаходиться Урочище Старуня. Тут розташоване джерело мінеральної води з гідрокарбонатним складом. Головна річка - Лімниця, а справжньою окрасою району є ліси, що займають 28% території. Видатними пам'ятками є церкви, що знаходяться в адмінцентрах.

Територія має значні перспективидля успішного розвитку оздоровчо-відпочинкового, екологічного, сакрального, а також пізнавального та гірськолижного туризму.

Величезна кількість туристично-рекреаційних ресурсів на Івано-Франківщині визначає розвиток багатьох видів туризму. Туристичний потенціал геоморфологічних ресурсів сприяє розвитку гірськолижного та спелеологічного туризму, кліматичні та бальнеоресурси - розвитку лікувально-оздоровчої рекреації, ландшафтні ресурси - розвитку зеленого та екологічного туризму. Також перспективним є пізнавальний туризм.

2.2. Аналіз розвитку туризму Івано-Франківської області

Івано-Франківський регіон вже тривалий час тримає першість серед найатрактивніших регіонів України. Сьогодні тут розвивається багато видів туризму, а тому розвинута мережа підприємств, що обслуговують туристичну індустрію. Потужний туристичний потенціал засвідчує те, що розвиток туристичної галузі є одним із найпріоритетніших напрямів економіки області.

На виконання замовлення Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій Івано-Франківської облдержадміністрації Навчально-науковий центр соціологічних досліджень Прикарпатського регіону ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» здійснив комплексне аналітичне дослідження гостей Івано-Франківського регіону [19].

У статистичному дослідженні взяли участь 109 партнерів з туристичної індустрії області. Посприяли дослідженню 56 готелів, 29 садию, 12 музеїв,

туристично-інформаційні центри, а також гірськолижні курорти, об'єкти природно-заповідного фонду, наметові табори, туристичні підприємства та гіді. [51].

Дослідження проводилось у всіх 14 районах області, а також 6 містах обласного значення. [51].

Методологія дослідження – ґрунтується на застосуванні кількісного (анкетування та інтерв'ю) та якісного підходів. Статистична вибірка дослідження становить 1200 одиниць та відображає екскурсантів та туристів, що відвідали Івано-Франківщини за такими ознаками як громадянство та характер перебування.

Географія дослідження.

88,1% гостей області – це громадяни України, відповідно 10,1% - іноземці (Рис.2.2.). Найбільше приїхало з м. Києва (22,5%), Львівської області (10,2%) та Дніпропетровщини (6,4%). Частка жителів Прикарпатського регіону, що обрали для відвідування Івано-Франківщину - 6,9%. З-за кордону найбільше приїхало з таких країн: Польща, Чехія, Румунія, США, Литва, також відвідувачі були з Росії, Італії, Канади, Молдови та Німеччини.

Туристів серед опитаних виявилось 55%, екскурсантів - 45%. Туристи відпочивають в регіоні щонайменш три-чотири дні, а екскурсанти в гостях області не більше доби. Детальніше розглянемо на прикладі музею «Писанка» та готелю «Писанка» у Коломиї: у рік музей реалізовує 140 тис. квитків, а на ночівлю в готелі залишаються в середньому 12 тисяч.

До основних трендів подорожуючих увійшли (Рис.2.2.):

- 88% приїхали з рекреаційною метою;
- 52% зупинились у готелі;
- 51% прийняли рішення про подорож на основі соціальних мереж;
- 56% надали перевагу екскурсійному дозвіллю;
- 79% рекомендують Івано-Франківську область в якості туристичної дестинації.

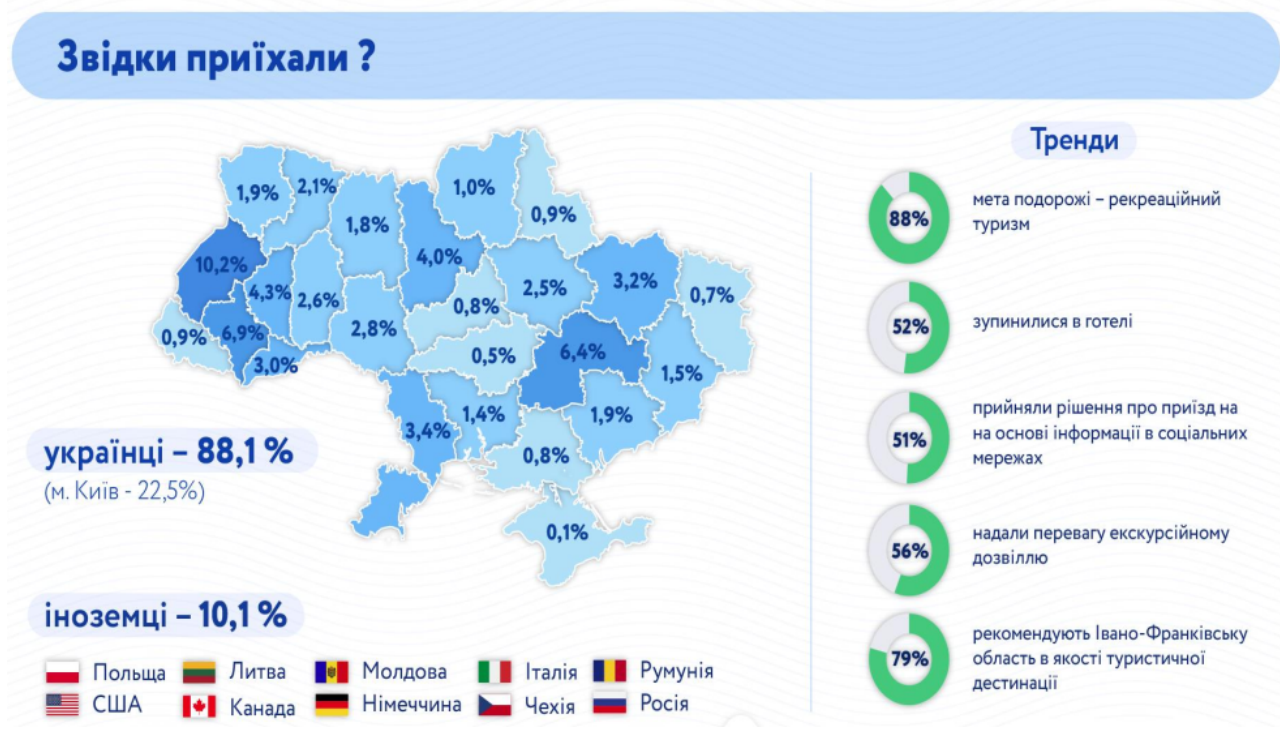

Рис.2.2. Географія відвідувачів області

Джерело: [19]

Структура мотивів подорожі до Івано-Франківщини виглядає так (Рис.2.3.). Вітчизняні туристи для вибору дестинації подорожі найбільше приймали до уваги інформацію соціальних мереж (53%), засоби масової інформації (35%), а також приїхали завдяки порадам друзів, родичів чи колег (31%); спеціалізовані сайти також спонукали до приїзду до регіону (24%).

Іноземні туристи послуговувались порадами колег, друзів чи родичів (37%), приймали до уваги інформацію з соціальних мереж (36%), а також приїхали завдяки послугам турфірм (26%). А також значення мали спеціалізовані сайти (22%).

Мотиваційна структура прийняття рішення

Рис.2.3. Мотиваційна структура прийняття рішення

Джерело: [19]

При виборі місця подорожі, серед альтернативних місць гості зазначали Закарпатську (36,2%), Львівську (31,6%), Чернівецьку (6,8%) області. Як альтернативу також розглядали подорож за кордон (11,8%). (Рис.2.4.)

Альтернативи

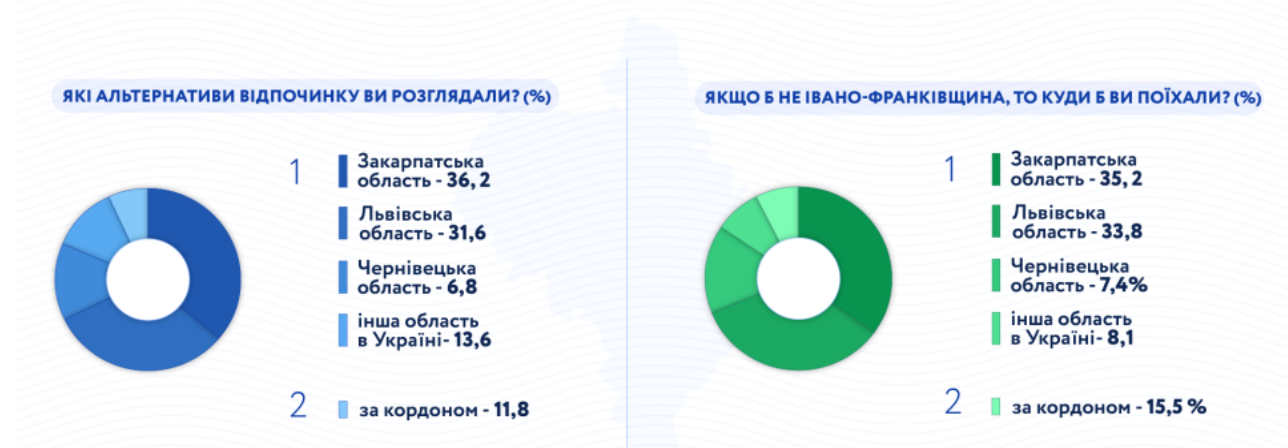

Рис.2.4. Альтернативні місця відпочинку

Джерело: [19]

Позиціонування Івано-Франківської області.

Івано-Франківщина, на думку відвідувачів, є областю, що спеціалізується на відпочинковому туризмі. Але незважаючи на це, серед видів туризму відпочиваючі зазначали пізнавальний (39%) та гірськолижний (34%) туризм.

Соціальний портрет гостя.

Портрет гостя області має такий вигляд - це молодь віком від 18 до 35 років - 49%. Парою подорожують 55%, при чому, одружені з них - 63%. Найманими працівниками є 43%. 82% мешкають у містах. Важливим є те, що 64% були на Івано-Франківщині не вперше.

Тривалість перебування.

Зазвичай, на території області зупиняються на 3-4 дні (35%). На тиждень і більше залишаються 17%, на 5 днів - 16%, на вікенд приїздить 12%.

Витрати (Рис.2.5).

Середньодобові фінансові витрати на одного гостя – 1260 гривень. Екскурсант у середньому витрачає 1100 грн на день., а турист – 1400 гривень. Українські громадяни витрачали в середньому за добу 1200 грн., іноземці – 2200 гривень.

Рис.2.5. Фінансова карта витрат

Джерело: [19]

Якщо розглядати витрати по сезонах, найбільше витрачають за добу взимку - 1600 грн. Розглядаючи саму структуру витрат, то на проживання виходить найбільше витрат - 480 грн, харчування - 420 грн. Найменше витрачають на сувеніри - 250 грн.

Важливим є те, що 41% відвідувачів взагалі не витрачали кошти на розваги, 43% не робили покупок, а 30% не купували сувеніри.

Повсякденні практики (Рис.2.6.).

При виборі місця розміщення, гості Івано-Франківщини зупинились на готелях (52%), приватних садибах (26%). Харчувались у ресторанах (53%), куштували домашню кухню у садибах (30%). Найпопулярнішим транспортом для подорожі до Івано-Франківщини виявився автомобіль (36,6%), на другому місці опинилась залізниця (30,7%). Найпоширенішими видами дозвілля респонденти назвали екскурсії (56%), відвідування розважальних закладів (53%) і активний відпочинок (45%) .

Рис.2.6. Повсякденні практики

Джерело: [19]

Невтішна статистика для подієвого туризму в області. Його частка всього 5,8%, але 83% гостей знали як мінімум про одну подію, що була на території області

Серед подій та фестивалей області найчастіше називали: міжнародний гуцульський фестиваль, фестивалі мистецтв "Карпатський простір" і «Porto Franko», міжнародний форум «Via Carpatia», фестиваль «Свято ковалів».

Рис.2.7. Мета подорожі

Джерело: [19]

Оцінка дестинації та туристичної індустрії (Рис.2.8).

На думку гостей, область є самобутнім регіоном з надзвичайно багатою культурно-історичною спадщиною та мальовничою природою. Вони оцінили на 4,46 бали за п'ятибальною системою. Також відзначили високий рівень сервісного обслуговування 4,32 бали із 5 можливих, також відзначили високий рівень безпеки (4,29 бали з 5), а рекреаційну інфраструктуру оцінили в 4,27 бали з 5. Автентичність регіону отримала 4,3 бали, толерантність - 4,2. Найменше балів отримала цінова політика (4), інноваційність (3,5), а також доступність території (3,86)

Загалом, індекс туристичної галузі Івано-Франківщини отримав 4,1 бали з 5.

Важливим фактором є те., що 81% відвідувачів залишились позитивно задоволені відпочинком, а 79% порекомендують регіон в якості дестинації.

Туристична індустрія регіону в оцінках відвідувачів 2018

Рис.2.8. Туристична індустрія в оцінках

Джерело: [19]

Протягом 2018 року проводився аналіз даних про переміщення до Івано-Франківської області на основі даних про абонентів мобільного зв'язку "Київстар". Таке дослідження стало можливим у межах співробітництва мобільного оператора з облдержадміністрацією.[51].

Згідно зі статистичними даними, 2018 року область відвідало більш як 4,1 млн мобільних абонентів із 23 регіонів України (приріст склав +1% порівнюючи з минулим роком), з них 2,3 млн було осіб, що зупинялись на короткий термін, а також 1,8 млн були лише один день гостями області.

Внутрішній туризм

Найбільше відвідувачів приїхало із Львівської області (25,48%), Чернівеччини (17,8%), Тернопільщини (17,2%), Київщини та м. Київ (10,42%) та Закарпаття (7,04%). До областей-постачальників відвідувачів також увійшли Хмельниччина, Вінничина, Одещина, Дніпропетровщина та Рівненщина [51].

Найвищий показник приросту потоків, у порівнянні з минулим роком мають Волинська область (+13%), Херсонська (+9%), Рівненська (+7%) і Житомирська (+7%) [51].

З метою туризму приїждять жителі Львівщини (470 тис. осіб), Тернопільщини, Хмельниччини, Вінниччини, Рівненщини, Дніпропетровщини, а також кияни (більш як 300 тис. осіб), одесити, харків'яни. А от для мешканців Закарпаття та Чернівецьчини регіон - лише транзитна територія.

Як і раніше, найбільше відвідувачів приїждять влітку (1,3 млн), у серпні більш як 457 тисяч, а зимою приїхав 1 мл осіб.

У структурі тривалості перебування в області найбільше затримувались всього на день - 44,03%, на 2-3 дні приїздили 34,67%, а на 4-7 днів - 21,3%

Головними туристичними DESTИНАЦІЯМИ (для тих, хто зупинявся в області на 2-7 днів) стали Яремчанська громада (більш як 400 тис.ос.), м. Яремче (130 тис.) м. Івано-Франківськ (200 тис.ос.), Косівщина (більш як 100 тис.ос.)

За офіційними даними, в 2014 році область відвідали 1,6 млн туристів, в 2016 році – 2,1, у 2018 році – 2,2 млн (туристи плюс екскурсанти). За неофіційною, в 2016 р. – 3,9 млн (з них 1,7 млн одноденних відвідувачів), 2018 р. – 4.1 млн (1,8 млн одноденних відвідувачів).

За даними офіційної статистики (табл.2.1.) дані дуже відрізняються, що говорить про недосконалість офіційної бази статистичних даних.

Таблиця 2.1.

Кількість туристів в Івано-Франківській області 2000-2018рр

Рік	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, усього	У тому числі		
		в'їзні (іноземні) туристи	виїзні туристи	внутрішні туристи
2000	30104	3401	1820	24883
2001	30443	3094	1984	25365

2002	44406	3490	3848	37068
2003	54099	4270	3013	46816
2004	58378	2559	3661	52158
2005	169890	20089	6789	143012
2006	326276	8621	5775	311880
2007	1268923	1072	8752	1259099
2008	595031	1739	9719	583573
2009	511397	2222	8135	501040
2010	53333	4528	8509	40296
2011	59327	3256	8816	47255
2012	110162	3171	9681	97310
2013	77666	5750	12025	59891
2014	63848	567	7609	55672
2015	65885	1324	6853	57708
2016	79973	2473	8588	68912
2017	73309	3190	14340	55779
2018	55781	3393	18816	33572

Джерело:[50]

В'їзний туризм

2018 року до області приїздило більш як 138 тисяч іноземних абонентів (приріст у порівнянні з минулим роком склав +18%). Серед країн, звідки їдуть гості області традиційно залишаються Польща (20.21%), Італія (8,16%), Росія (7,63%), Білорусь (7.52%).

Найбільший приріст у порівнянні з попереднім роком показали Литва (+80%), Молдова (+76%), Польща (+58%), Білорусь (+12%). Зменшилась кількість відвідувань з таких країн як Росія, Чехія, Німеччина.

Популярні туристичні атракції [51]: Манявський скит (Богородчанський район); Гошівський монастир (Долинський район); а також високогірні озера - оз. Марічейка, оз. Несамовите, оз. Бребенескул, (Чорногірський хребет); г. Говерла

(Чорногірський хребет); "Скелі Довбуша" (с. Бубнище); обсерваторія на горі Піп Іван; заповідник "Давній Галич"; музей Писанки та музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття (м. Коломия); музей І.Франка (с.Криворівня); вузькоколійна дорога "Карпатський трамвай" (Долинський, Рожнятівський райони); скелі "Писаний камінь" (Верховинський район); залишки Пнівського замку (м.Надвірна); "Сріблясті водоспади" (с.Шешори); Сокільський хребет (Косівський район).

Популярними маршрутами в області є:

- пішохідні - Карпатські полонини, до Манявського водоспаду;
- лижні - на г. Кукул та ін..,
- автомобільний, "Золоте кільце Галичі", де розташовані чимало пам'яток культури та архітектури.

- гірські - на г. Говерла і г. Піп-Іван, по Чорногірському хребту (від озера Несамовите до озер Марічейка), по Горганах та інші;

- водні - Дністровський каньйон, маршрути по р. Черемош, Лімниця, Прут;
- авто- та веломаршрути, найвідоміший - "Прикарпатське кільце".

У с. Поляниця розташований курорт "Буковель" - гірськолижний курорт номер один в Україні. Також можливості для гірськолижного туризму є у таких місцях як Яблуниця, Яворів, Вигода, Косове, Тюдів.

У селищах Ісаків та Одаї є чудові можливості для дельтапланеризму та парашанеризму. Також розроблені маршрути, та створюється інфраструктура для подорожей на гірських велосипедах. Річки Прикарпаття дають змогу сплавитись їх порогами. Найсприятливіший час для цього - коли відбувається танення снігу, це період з кінця квітня до першої декади травня.

За 11 місяців 2019 року туристичний збір області сягнув 5,9 млн грн та на 65% перевищив показник попереднього року (Рис. 2.9.). Найбільші стрибки показника надходжень були у серпні, листопаді та вересні. Лідерами збору є м. Яремче (3,8 млн), Івано-Франківськ (1,3 млн.), а також Косівський (172 тис.) та Богородчанський (110 тис), Коломийська ОТГ збрала 113 тис. грн. [51].

Динаміка надходжень туристичного збору в Івано-Франківській області у розрізі місяців

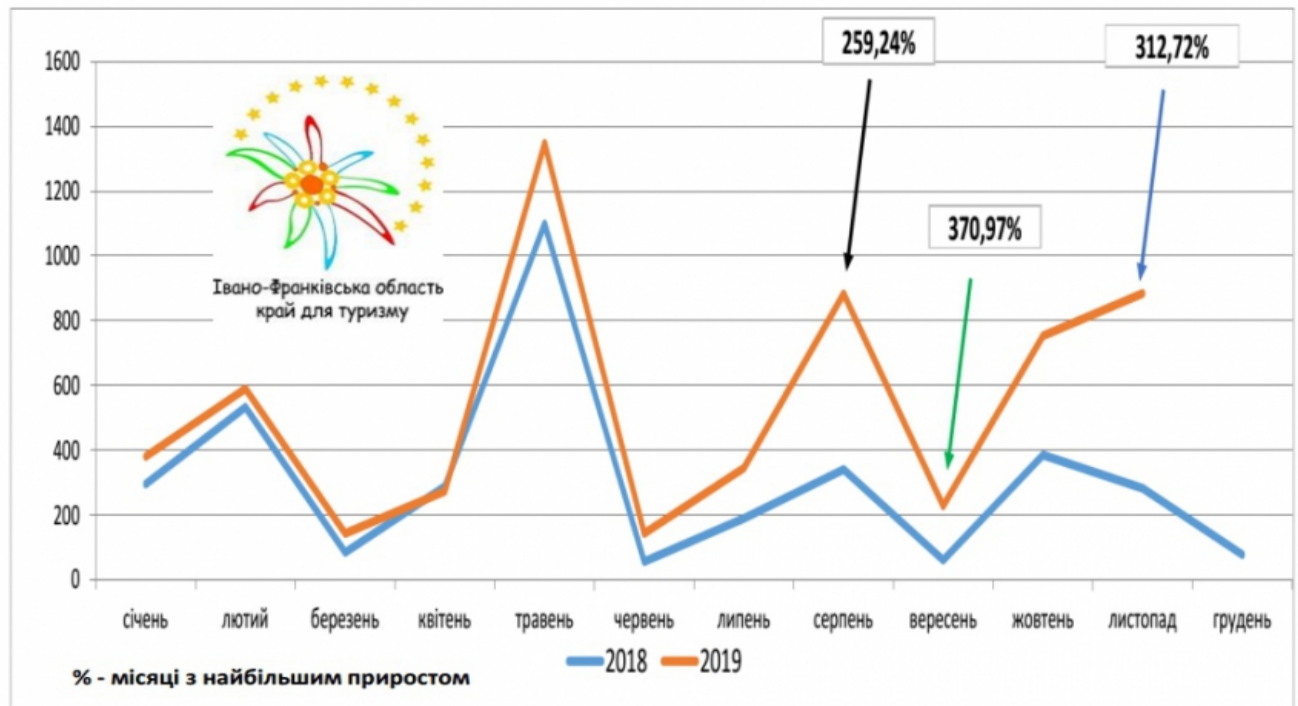

Рис.2.9. Динаміка надходжень туристичного збору в Івано-Франківській області
Джерело: [51]

Регіон увійшов до п'ятірки лідерів за обсягом туристичного збору [51]. Таку інформацію оприлюднило Мінекономрозвитку і торгівлі. ТОП-п'ятіркою у першому півріччі 2019 року стали[51]:

м. Київ – 22,8 млн грн (39,3 % загальної суми);

Львівщина – 7,7 млн грн (13,4 % загальної суми);

Одещина – 3,4 млн грн (5,8 % загальної суми);

Дніпропетровщина – 3,1 млн грн (5,4 % загальної суми);

Івано-Франківщина – 2,9 млн гривень (5,0 % загальної суми).

2018 року за обласний кошт була облаштована зона відпочинку в селищі Печеніжин, створена екостежка «село Незвисько – водоспад «Дівочі сльози», розроблений екологічний маршрут по території Верховинського національного

природного парку під назвою «Цісаревича Рудольфа», створено мальовничий оглядовий майданчик в с. Одаїв, облаштовано водоспад Гуркало.

Також було створено і встановлено 12 інформаційно-туристичних стендів, прознаковано маршрути до Вигодської вузькоколійної дороги та Різдва Богородицької церкви у с. Нижній Вербіж.

Також було впроваджено в життя наступні проекти:

- «Поруч краси володінь Дністровського каньйону» (встановлено 6 альтанок вздовж р. Дністер у с. Ісаків Тлумацького р-ну),

- «Ефективне використання туристичного потенціалу для майбутнього розвитку Кутищенської громади» (встановлено 4 альтанки),

- «Луквицькі краєвиди – зміцнення туристичної привабливості села Луквиця» (Богородчанський р-н).

У Луківській сільраді реалізовано 2 велосипедно-пішохідних маршрути, а саме: мале Бізонове коло (6 км) та велике Бізонове коло (18 км). Вони були промарковані силами ГО «Карпатські стежки» за підтримки кемпінгу «Білий бізон».

Державне підприємство «Вигодський лісгосп» оснастило відпочинкову зону біля річки Свіча, а також облаштувало оглядовий майданчик в ур. «Гомнатик».

Силами Косівської міськради оснащено оглядовий майданчик неподалік мальовничого водоспаду Гук. Також м. Косові було відкрито восьмий в регіоні туристично-інформаційний центр.

За підтримки облдержадміністрації було реалізовано проект безкоштовних екскурсій, що відбувались щонеділі в м. Івано-Франківськ. У травні – вересі було проведено 19 екскурсій, де взяли участь 530 осіб.

У 2018 році також було категоризовано 10 садіб (всього нараховується 110 таких садіб в області).

З метою посилення безпеки туристів в горах, було придбано аварійно-рятувальне спорядження та передано у користування УДСНС області.

2018 року в регіоні відбулось більше 100 заходів, з-поміж них більше 20 фестивалів.

2.3. Сучасні тенденції діяльності підприємств туристичної сфери Івано-Франківської області

В сучасних конкурентних умовах, розвиток туристичної галузі можливий лише за умови розвинутої інфраструктури. Ринок диктує умови довгострокового співробітництва між усіма суб'єктами туристичної індустрії: туристичними фірмами, закладами розміщення, харчування та організації дозвілля, а також представниками державних служб. Провідні туристичні комплекси створюють власну систему обслуговування туристів, але і за відповідними цінами.

На Івано-Франківщині туристична сфера ґрунтується на потужній матеріальній базі: 274 закладів проживання, оздоровлення та відпочинку можуть одноразово вмістити 14656 відпочиваючих (табл.2.2.)

Таблиця 2.2.

Ємність закладів рекреації різних типів Івано-Франківської області 2017р

Тип закладу	Одиниць	Кількість місць
Туристичні заклади, в т.ч.	244	11 082
готелі	145	8 224
мотелі	16	330
хостели	2	71
кемпінги	3	138
гуртожитки	1	85
туристичні бази, студентські літні табори, інші місця	77	2 234
Рекреаційні заклади, в т.ч.	30	3 574
санаторії	12	1 585
пансіонати	6	825
бази відпочинку	12	1 164
Всього по області	274	14 656

Джерело:[50]

Мережа закладів розміщення на Івано-Франківщині - це вагомий ресурс туристичної індустрії. Але на сьогодні їй важко дати однозначну оцінку, оскільки стан об'єктів дуже відрізняється. Мережа охоплює 12 районів (за винятком Городенківського та Тлумацького районів). Мотелі розташовані лише у

Рогатинському та Долинському районах, а туристичних кемпінгів немає взагалі, це негативний фактор, оскільки такі кемпінги є дуже популярними серед іноземців.

Також варто зазначити те, що якість послуг на периферії буде значно гірша, ніж у великих містах. Тому на сьогодні необхідно удосконалити сервіс та матеріало-технічну базу наявних закладів, а не будувати нові.

Рис. 2.10 Колективні засоби розміщування в Івано-Франківській області 2011-2017 рр

Джерело: [50]

Найбільша пересічна кількість місць серед рекреаційних закладів знаходиться у санаторіях. Це обумовлено специфікою роботи цих установ. На відносно невеликій території відбувається рекреація великої кількості людей. Серед інших причин також те, що більшість санаторно-курортних закладів була збудована в 70х-80х роках минулого століття, в період, коли в пріоритеті була кількість, а не якість. Якщо розглядати в розрізі територій, то всі рекреаційні заклади, що надають послуги розміщення розташовуються у місцях з відповідними природними умовами та ресурсами. Але також необхідно розуміти, що цей рекреаційний потенціал не використовується на повну.

Серйозну конкуренцію рекреаційним установам складають приватні орендодавці. Їх перевагами є відносна дешева ціна, але і мінімум зручностей. Найпоширеніше це явище на території Яремчанського району, Ворохті, Яблуниці - самодіяльні туристи часто використовують послуги приватних орендодавців. Одним з перспективних напрямів є узаконити діяльність приватних квартиродавачів та привести її до необхідних стандартів якості.

Незважаючи на деякі проблеми галузі, туристична індустрія регіону динамічно розвивається. Наявна база готелей та інших засобів розміщення дає передумови розвивати туристичні, лікувально-оздоровчі та інші послуги. Загалом, найкращою є ситуація у Надвірнянському районі (за рахунок м. Яремча), Косівському та Тисменицькому (за рахунок Івано-Франківська) районах.

Ресторанне господарство також є важливою сферою туристичної індустрії. Як говорить світовий та вітчизняний досвід, саме заклади ресторанної сфери приваблюють увагу туристів, де проводиться значна частина відпочинку.

Рис. 2.11 Кількість діючих підприємств тимчасового розміщення й організації харчування в Івано-Франківській області 2012-2017 рр

Джерело: [50]

Варто сказати, що кількість суб'єктів ресторанного господарства є значно більшою, ніж показує офіційна статистика. Майже 90% закладів - це фізичні особи-підприємці і близько 10% - мають зареєстроване підприємство.

Розміщення закладів

Територіальна структура закладів ресторанного господарства не рівномірна. Найбільше закладів розташовано у Тлумацькому, Галицькому, Калуському районах, а також м. Івано-Франківськ.

Станом на 01.01.2019 року в області працювали 36 туристичних операторів. 23 з них знаходяться у м. Івано-Франківськ, 6 у м. Яремче, 4 у м. Коломия, 2 у м. Калуш, 1 у м. Галич [51].

Туристична сфера характеризується гострою конкуренцією між суб'єктами туристичної індустрії. Особливо це видно в роботі ресторанного господарства. Інновації є ключовим фактором для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, забезпечуючи йому високу дохідність та стабільний розвиток.

На сьогодні стан ринку послуг харчування не відповідає вимогам світових та європейських тенденцій, а також відстає від вимог вітчизняних споживачів.

До основних проблем ресторанної сфери належать відсутність грамотної статистики у повному обсязі та своєчасно. В наслідок цього стає неможливим проаналізувати процеси ринку. Тому спостерігаємо явну диспропорцію територіального розміщення закладів харчування. Також відсутність грамотної торговельної політики та її контролю веде до хаосу у наданні необхідних послуг.

Аналіз розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківщини (Рис.2.11.) говорить про те, що вона задовольняє певний рівень соціально-побутових потреб туристів. Але водночас, практично за всіма показниками вона відстає від нормативів. Особливо відчувається це у сфері організації харчування, надання побутових послуг, а також комунікаційній системі.

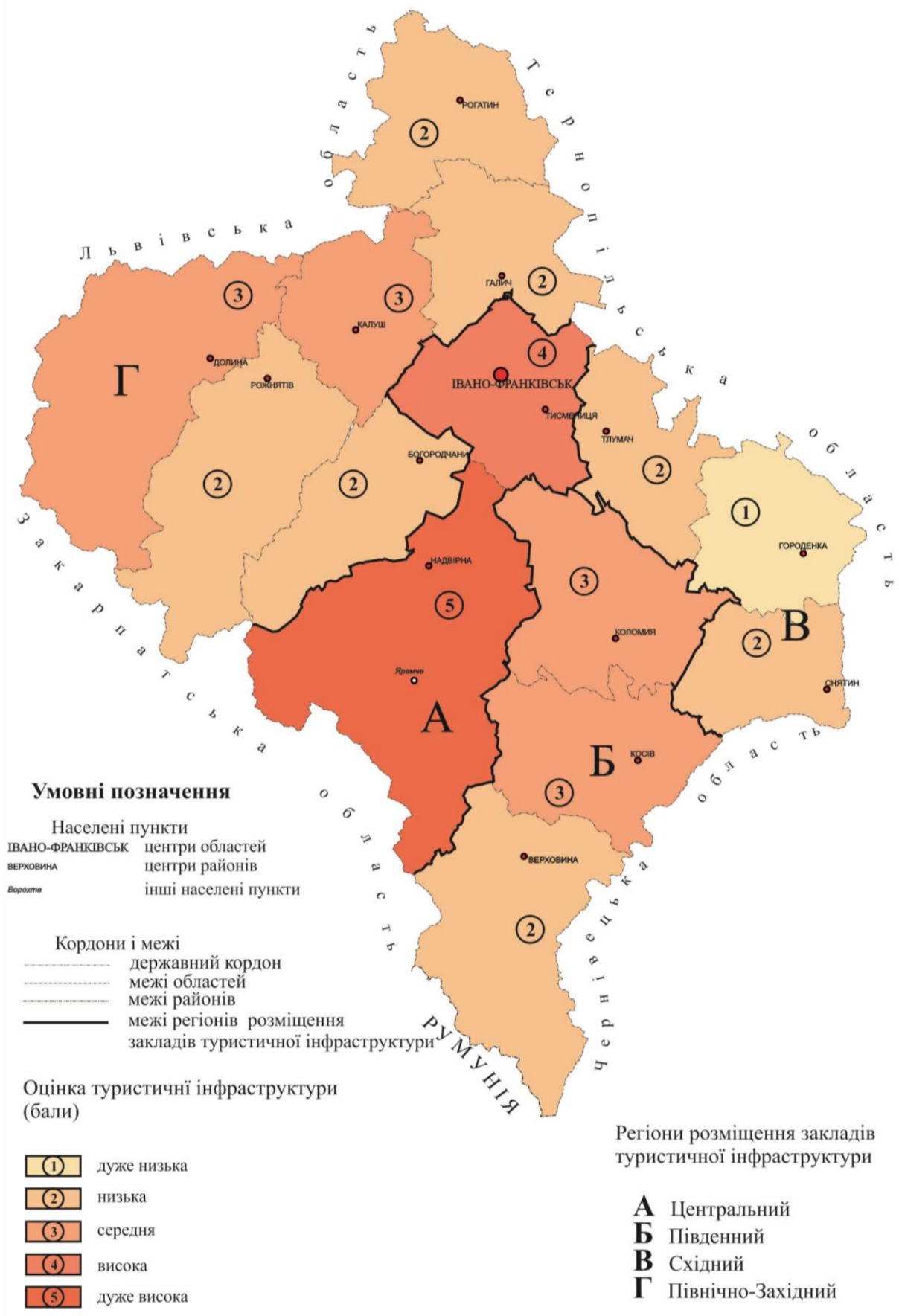

Рис.2.12. Оцінка рекреаційно-туристичної інфраструктури

Джерело: [3]

Стратегія розвитку туристичної індустрії має враховувати, що ефективність цього розвитку залежить від рівня загальної інфраструктури області, а також гнучкості та здатності швидко реагувати на нові тенденції та вимоги ринку. Інфраструктура є своєрідним мостом між туристичним продуктом та туристом. Безперечно, ефективність роботи та можливості туристично інфраструктури є визначальними факторами у рівні та якості туристичних послуг та туристичного продукту. Також необхідно пам'ятати, що складові зовнішнього середовища створюють довгострокову перспективу для успішного розвитку інфраструктури, а динамічність зовнішнього середовища потребує постійного детального аналізу.

Розвиток туристичної сфери та соціально-економічний розвиток області загалом, не в останню чергу залежить від постійного вдосконалення рівня надання послуг. Різноманітна структура та рівень потреб, сучасні їх тенденції та тренди, а також територіальна структура визначають необхідність гармонійного поєднання різних галузей та видів послуг, а також зміцнення міжгалузевих зв'язків.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Проблеми рекреаційно-туристичної діяльності в регіоні

До проблем туристичної галузі Івано-Франківської області відносяться:

- неякісний стан дорожнього покриття та під'їздів до туристичних об'єктів;
- недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури;
- незадовільний стан інформаційно-туристичних знаків вздовж автошляхів;
- мала кількість зупинок для короткочасного відпочинку вздовж автошляхів;
- незадовільний стан об'єктів історико-культурної спадщини;
- недосконала законодавча та нормативно-правова база, що регулює туристичну діяльність;
- незадовільний стан туристичних маршрутів (недостатня кількість обладнаних зупинок для короткочасного відпочинку, мала кількість гірських притулків тощо);
- нераціональне використання туристичного потенціалу;
- недостатня забезпеченість кваліфікованими кадрами в туристично-рекреаційній галузі;
- неналежна якість та асортимент послуг, проблема додаткових послуг при туристичних закладах;
- недостатня кількість засобів розміщення;
- неналежний розвиток комунальної сфери;
- відносно примітивний рівень реклами та інфосервісу;
- недостатня поінформованість потенційних туристів про атрактивні дестинації області, марковані маршрути та засоби розміщення;

- висока конкуренція з боку іноземних країн та українських регіонів;
- незадовільна якість та незначний асортимент від потенційно можливих туристичних послуг;
- недостатнє фінансування заходів, спрямованих на розвитку туризму.

На сьогодні гостро стоїть проблема побутових послуг для туристів. мережа закладів, що надають побутові та ремонтні послуги не задовольняє потреби туристичної індустрії. Цьому передували наступні чинники:

1. Велике скупчення рекреаційних закладів на відносно невеликих територіях.
2. Віддаленість туристичних та рекреаційних об'єктів від центрів населених пунктів, де знаходяться необхідні заклади побутових послуг.
3. Недостатня якість цих послуг.

Також присутня проблема плинності кадрів, при чому як і у державних структурах, так і у приватному секторі. Три ВНЗ області дають підготовку працівникам туристичної сфери. Але на сьогодні відчувається вплив робочих кадрів за кордон, що в свою чергу не може не позначитись на якості обслуговування.

Також проблемою є те, що при виділенні коштів на ремонт автошляхів, в першу чергу ремонтують великі траси обласного та загальнодержавного значення. Натомість, велика кількість туристичних об'єктів знаходиться у сільській місцевості, куди виявляється складно дістатись. Це відлякує відвідувачів, а особливо іноземних туристів.

Є проблеми в таких сферах як екологія, присутнє явище перевантаженості рекреаційних зон. На території Яремчанського району, наприклад, застаріла каналізаційна система, а тому підприємці економлять на комунікаціях, а всі відходи зливаються у р. Прут. Здійснювати контроль цієї ситуації мають представники Держпродспоживслужби та екологічна інспекція, але кількості штату інспекторів не вистачає.

Також не достатньо фінансування на належне промарковування маршрутів та стежок, а також облаштування альтанок та лавок.

Всі окреслені проблеми вже тривалий час присутні в туризмі області, а отже їх усунення потребує значних зусиль. Ці проблеми залежать не тільки від слабкої матеріало-технічної бази, але й від державної туристичної політики, що зберігає деякі риси ще радянських часів.

3.2. Перспективні напрями розвитку туризму Івано-Франківської області

Серед перспективних напрямів розвитку туризму в області такі:

- гармонійне управління туристичною сферою;
- залучення іноземних та вітчизняних фінансових інвестицій в розвиток туризму;
- створення нової та покращення існуючої туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури вздовж автошляхів;
- раціональне та ефективне використання туристичних ресурсів;
- покращення якості та збільшення асортименту туристично-рекреаційних послуг;
- утворення конкурентних туристичних та рекреаційних продуктів;
- забезпечення туристичної сфери кваліфікованими кадрами;
- посилення міжнародних зв'язків у сфері туризму;
- проведення маркетингових досліджень та заходів.

Аналіз туристичних ресурсів Івано-Франківського регіону дає можливість окреслити основні напрями їх раціонального та ефективного використання:

- створення нових та реновація існуючих санаторно-курортних закладів та баз відпочинку;
- покращення туристичної інфраструктури, а також загального рівня комфортності туристичних закладів;
- забезпечення умов для розвитку гірськолижного туризму, зокрема шляхом розбудови центру туризму міжнародного рівня поблизу м. Ворохта;

- сприяння розвитку екологічного туризму у заповідних територіях, зокрема шляхом розробки та оснащення екологічних маршрутів і стежок, а також впровадження механізму надання платних туристичних послуг;
- збільшення потоків туристів, особливо у зеленому туризмі по всій території регіону ;
- сприяння розвитку екстремального туризму, а також спелеотуризму, велотуризму, кінного, водного та інших видів туризму переважно у гірській місцевості;
- залучення традиційних ремесел до системи атрактивних туристичних об'єктів;
- утворення природних історико-етнографічних рекреаційних зон, де реалізується комплексне використання природних та соціокультурних туристичних ресурсів.

Беручи до уваги туристичний потенціал області, даний регіон повинен розвиватися пропульсивними темпами, тобто розширення асортименту та покращення рівня якості послуг, що повинні супроводжуватися відповідним економічним ростом. Загалом економіку області доцільно було б направити на реформування туристичного комплексу, розвитку відпочинкової та розважальної індустрії з врахуванням особливостей різних видів туризму, що вже розвиваються, та нових, ще не популяризованих видів відпочинку.

3.3. Розробка інноваційного туристичного продукту Івано-Франківської області

Пропонуємо тур вихідного дня по Івано-Франківській області. Маршрут туру (Рис.3.1.) - Рогатин (церква Святого Духа), Галич, Шевченкове, Крилос, Івано-Франківськ, Яремче, Микуличин (водоспад "Гук"), Буковель.

1 день: Рогатин (церква Святого Духа) – Галич – Шевченкове – Крилос – Івано-Франківськ.

2 день: Яремче – Микуличин (водоспад "Гук") – Буковель.

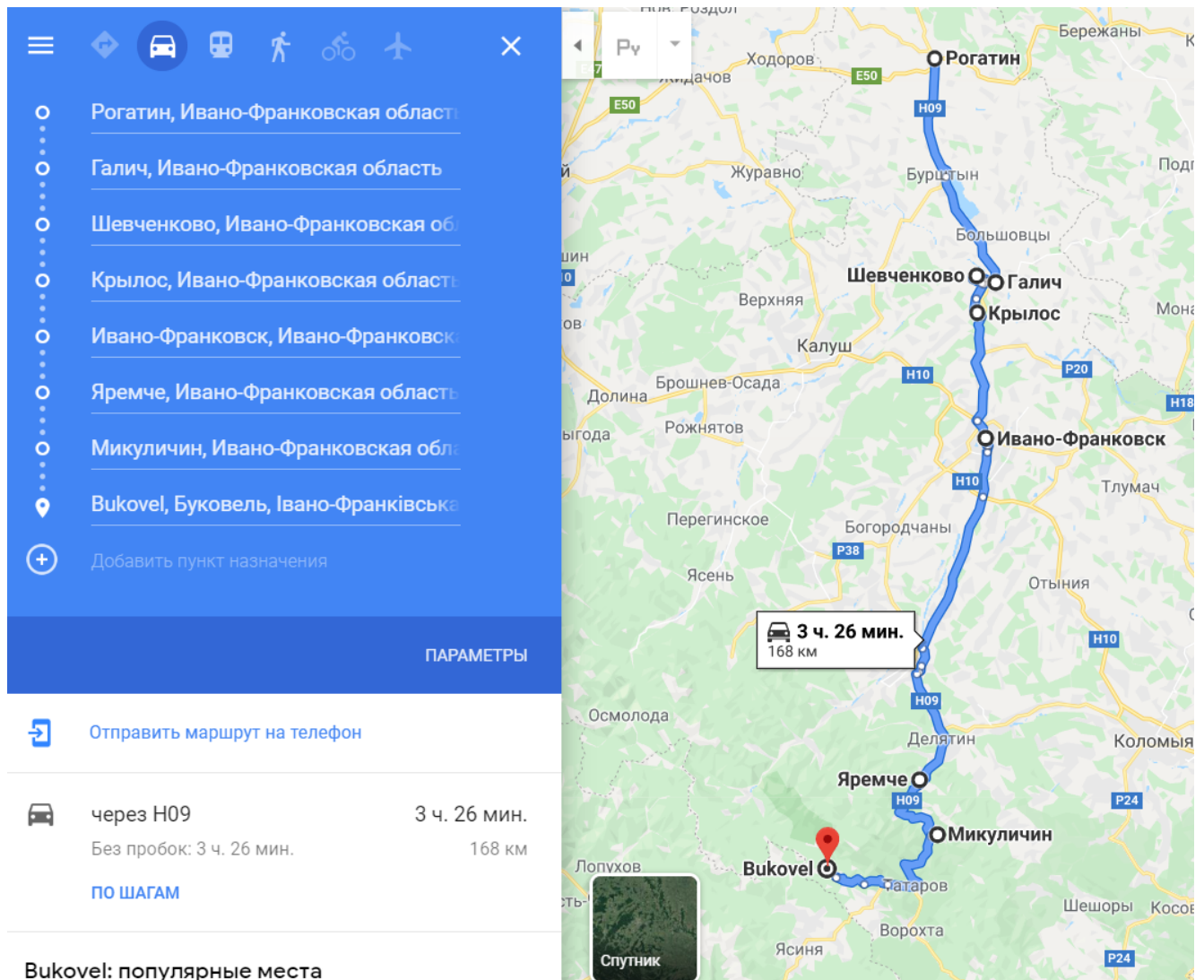

Рис.3.1. Маршрут туру

Об'єкти туру (Додаток Б):

Рогатин

Рогатин - це батьківщина Насті Лісовської, легендарної Роксолани. Це мальовниче галицьке місто з надзвичайними пам'ятками сакральної архітектури. Церква Святого Духа, збудована 1598 року - це довершений зразок дерев'яної архітектури, відноситься до найцінніших сакральних пам'яток світу та охороняється ЮНЕСКО. Тут знаходиться один з трьох найстаріших іконостасів України.

Галич

Це колишня столиця Галицько-Волинського князівства. У свій час Галич був найбільшим містом в Європі, розміром 8,5 на 11 кілометрів. Місто було відоме як

Великий Галич, та було більшим за Константинополь, Рим та Вавилон. Це місто Данила Галицького та на його честь названий цілий український регіон. Це було серце української державності. Тут писали літописи та Євангеліє, а також уклали важливі державні документи. Тут будували унікальні білокам'яні храми, яким не було аналогів у світі. А ще місто славилось зодчими та ювелірами.

Шевченкове

Село Шевченкове відоме храмом Святого Пантелеймона XII ст. Це єдиний та найстаріший храм Галицько-Волинської держави. Церква була збудована 1194 року Романом Мстиславовичем, відомим волинським князем. Церква була названа на честь його діда, князя Ізяслава, що був хрещений як Пантелеймон. Церква є гармонійним поєднанням романської та давньоруської архітектури та вишукано оздоблена.

Крилос

Це центр Княжого Галича, що на сьогодні є частиною Національно заповідника "Давній Галич". Тут збереглися старовинні пам'ятки - могила князя Галичини (X ст.), церква Успіння Пресвятої Богородиці (XVI ст.), Княжа криниця, а також Музей архітектури та побуту Прикарпаття, де можна ознайомитись з культурою ополан, бойків, гуцулів та покутян.

Івано-Франківськ

Колишня назва міста - Станіслав. Це містечко перетворилось на місто-гігант після перенесення сюди столиці ЗУНР зі Львова. Саме тоді місто почало активно розбудовуватись, тут відбувались різні з'їзди, сюди приїздила вся українська інтелігенція, а також поважні гості з Європи. Місто стало справжнім культурним центром, де згодом з'являлись бібліотеки, читальні, музеї та різноманітні пам'ятки.

До найвідоміших об'єктів належать: Палац Потоцьких (XVII ст.), ратуша (XX ст.), костел єзуїтів (XIX ст.), костел Діви Марії (XVII ст.)

Яремче

Яремче – це відоме курортне містечко, що розташувалось над рікою Прут, поміж мальовничими горами. Саме в цьому місці перетинаються більшість туристичних маршрутів Карпатами. Тут цікаво буде оглянути унікальну дерев'яну

церкву Св. Іллі. А головною місцевою дестинацією є водоспад Пробій, це справжнє диво природи з каскадом водоспадів.

Водоспад "Гук"

На Території Карпатського НПП розташувався мальовничий водоспад "Гук Женецький". Назва його походить від урочища р. Женець, що тече на висоті 900 м н.р.м. у Горганах. Вважають, що водоспад утворився ще в післявоєнні роки у результаті повеней. Висота водоспаду - 15 м. Водоспад називають "Гуком" через те, що на багато сотень метрів доноситься могутній шум падіння води. По маршруту облаштовані зручні альтанки, де можна зупинитись відпочити чи перечекати гірську негоду. Усі підходи до водоспаду оснащені поручнями для безпеки туристів. Для найкращого огляду збудований майданчик, але можна спуститись і до "купелі". Водоспад падає каскадом, та утворює природні ванни, де можна зануритись у кришталеву гірську воду.

Буковель

Це найвідоміший гірськолижний курорт України, що розташувався біля с. Поляниця. Це найбільший та найсучасніший курорт країни. Покататись можна на 65 трасах, загальною протяжністю понад 50 км. А для зручності лижників та бордерів тут працюють крісельні підйомники.

Даний тур вихідного дня буде чудовим способом провести вікенд із сім'єю чи в компанії друзів. Можна помилуватись природою краю, оглянути цікаві історико-культурні пам'ятки, а також покататись на лижах.

ВИСНОВКИ

Туризм сприяє інтенсивному розвитку окремих територій, громад, регіонів та цілих країн. Туризм повинен бути джерелом надходжень до бюджетів, засобом відпочинку та оздоровлення, що доступний кожному, а також засобом ознайомлення населення з багатою історико-культурною спадщиною народів та держав.

Туризм є важливим каталізатором розвитку регіону. З економічної точки зору, галузі туризму необхідні стратегія розвитку та ефективний менеджмент на різних рівнях. Стратегія управління туристичним ринком зумовлена загальними трендами розвитку економіки загалом, а також інноваційних технологій та систем, та в цілому продиктована сучасними знаннями. Адже знання у нинішньому вимірі сучасності забезпечують конкурентоспроможність туризму на арені галузей економіки.

Івано-Франківська область знаходиться на заході України, на території Передкарпаття та Українських Карпат. На півдні область межує з Румунією. Площа області — 13,9 тис. кв. км (2,4% території України).

Розвитку туристичної галузі в області слугують передумовою сприятливі комфортні помірно-континентальні кліматичні умови. Проте специфіка кліматичних умов на різних територіях області, а також особливості мікрокліматичних умов окремих районів обумовлюють різні нюанси у здійсненні рекреаційної.

Величезна кількість туристично-рекреаційних ресурсів на Івано-Франківщині визначає розвиток багатьох видів туризму. Туристичний потенціал геоморфологічних ресурсів сприяє розвитку гірськолижного та спелеологічного туризму, кліматичні та бальнеоресурси - розвитку лікувально-оздоровчої рекреації, ландшафтні ресурси - розвитку зеленого та екологічного туризму. Також перспективним є пізнавальний туризм.

Згідно зі статистичними даними, 2018 року область відвідало більш як 4,1 млн мобільних абонентів із 23 регіонів України (приріст склав +1% порівнюючи з минулим роком), з них 2,3 млн було осіб, що зупинялись на короткий термін, а

також 1,8 млн були лише один день гостями області. Головними туристичними DESTИНАЦІЯМИ (для тих, хто зупинявся в області на 2-7 днів) стали Яремчанська громада (більш як 400 тис.ос.), м. Яремче (130 тис.) м. Івано-Франківськ (200 тис.ос.), Косівщина (більш як 100 тис.ос.)

Популярні туристичні атракції: Манявський скит (Богородчанський район); Гошівський монастир (Долинський район); а також високогірні озера - оз. Марічейка, оз. Несамовите, оз. Бребенескул, (Чорногірський хребет); г. Говерла (Чорногірський хребет); "Скелі Довбуша" (с. Бубнище); обсерваторія на горі Піп Іван; заповідник "Давній Галич"; музей Писанки та музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття (м. Коломия); музей І.Франка (с.Криворівня); вузькоколійна дорога "Карпатський трамвай" (Долинський, Рожнятівський райони); скелі "Писаний камінь" (Верховинський район); залишки Пнівського замку (м.Надвірна); "Сріблясті водоспади" (с.Шешори); Сокільський хребет (Косівський район).

Аналіз розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківщини говорить про те, що вона задовольняє певний рівень соціально-побутових потреб туристів. Але водночас, практично за всіма показниками вона відстає від нормативів. Особливо відчувається це у сфері організації харчування, надання побутових послуг, а також комунікаційній системі.

Окреслені проблеми розвитку туризму вже тривалий час присутні в туристичній галузі області, а отже їх усунення потребує значних зусиль. Ці проблеми залежать не тільки від слабкої матеріало-технічної бази, але й від державної туристичної політики, що зберігає деякі риси ще радянських часів.

Беручи до уваги туристичний потенціал області, даний регіон повинен розвиватися пропульсивними темпами, тобто розширення асортименту та покращення рівня якості послуг, що повинні супроводжуватися відповідним економічним ростом. Загалом економіку області доцільно було б направити на реформування туристичного комплексу, розвитку відпочинкової та розважальної індустрії з врахуванням особливостей різних видів туризму, що вже розвиваються, та нових, ще не популяризованих видів відпочинку.

Запропонований тур вихідного дня буде чудовим способом провести вікенд із сім'єю чи в компанії друзів. Можна помилуватись природою краю, оглянути цікаві історико-культурні пам'ятки, а також покататись на лижах.

Найпопулярніші туристичні місця Івано-Франківської області

НАЙПОПУЛЯРНІШІ ТУРИСТИЧНІ МІСЦЯ КРАЮ

«Далекі гори одкривали один за одним свої верхи, висинали хребти, вставали, як хвилі в синьому морі. Здавалось, морські буруни застигли саме в тумить, коли буря підняла їх з дна, щоб кинути на землю та залляти світ. Вже синіми хмарами підірали крайнебо верхи, оповились блакиттю близькі Синиці, Дземброня і Біла Кобила, курився Ізрець, колола небо гострим шпилем Говерла, і Черногора важким своїм тілом давила землю».

Михайло Коцюбинський
«Тіні забутих предків»

- 1 Церква Зішестя Святого Духа (XVI ст., м. Рогатин, внесена в список ЮНЕСКО)
- 2 Костел кармелітів (1624 р., с-ще Білшівці)
- 3 Музей етнографії Національного заповідника "Давній Галич" (с. Крилос)
- 4 Церква Святого Пантелеймона (XII ст., с. Шевченкове)
- 5 Центр реабілітації та ре-інтродукції диких тварин Галицького національного природного парку
- 6 Природний комплекс "Скелі Довбуша" (с. Поляниця)
- 7 Гошівський монастир (с. Гошів)
- 8 Музей Степана Бандери (с. Старий Угринів)
- 9 Музей мистецтва Прикарпаття (м. Івано-Франківськ)
- 10 Івано-Франківський краєзнавчий музей
- 11 Вузькоколійка "Карпатський трамвай" (с-ще Вигода)
- 12 Ангелівська домна (1810 р., біля с. Ясень)
- 13 "Кедрові палати" (урочище Підлюте біля с. Осмолода)
- 14 Геологічна пам'ятка природи "Старуня" (грязевий вулкан, с. Старуня)
- 15 Манявський скит (1606 р.) (біля с. Манява)
- 16 Манявський водоспад (с. Манява)
- 17 Пнівський замок (XVI ст., с. Пнів)
- 18 Руїни Чернелицького замку (XVI ст., с-ще Чернелиця)
- 19 Дністровський каньйон

- 20 Музей «Писанка» та Музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Й. Кобрина (м. Коломия)
- 21 Благовіщенська церква (XVI ст., м. Коломия)
- 22 Ботанічний заказник "Княздврівський" (с. Княздвір)
- 23 Музей Василя Стефаника (с. Русів)
- 24 Музей А.Шептицького (с. Дора)
- 25 Водоспад "Пробій" на річці Прут (м. Яремче)
- 26 Церква Різдва Богородиці (XVII ст., с-ще Ворохта)
- 27 Гірськолижний комплекс "Буковель" (с. Поляниця)
- 28 "Сріблясті" водоспади (с. Шешори)
- 29 Церква Успіння Пресвятої Богородиці (1623 р., с. Пістинь)
- 30 Пам'ятка природи "Писаний камінь" (с. Буковець)
- 31 Музеї І.Франка та М.Грушевського (с. Криворівня)

- 32 Споруда астрономічно-метеорологічної обсерваторії на горі Піп Іван (2028 м)
- 33 Черногірський хребет та гора Говерла (2061 м)
- 34 Озера Несамовите і Марічейка
- 35 Остринський тризуб (с. Острия)
- 36 Костел Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії (м. Городенка)
- 37 Туристично-мистецький комплекс "Масток Святого Миколая" (с. Пістинь)
- 38 Залізничний кам'яний арковий міст (с-ще Ворохта)
- 39 Церква Різдва Пресвятої Богородиці (с. Нижній Вербіж, внесена в список ЮНЕСКО)
- 40 Парк-музей «Карпати в мініатюрі» (м. Яремче)
- 41 Центр спадщини Вигодської вузькоколійки (с-ще Вигода)

Церква Св. Духа, Рогатин

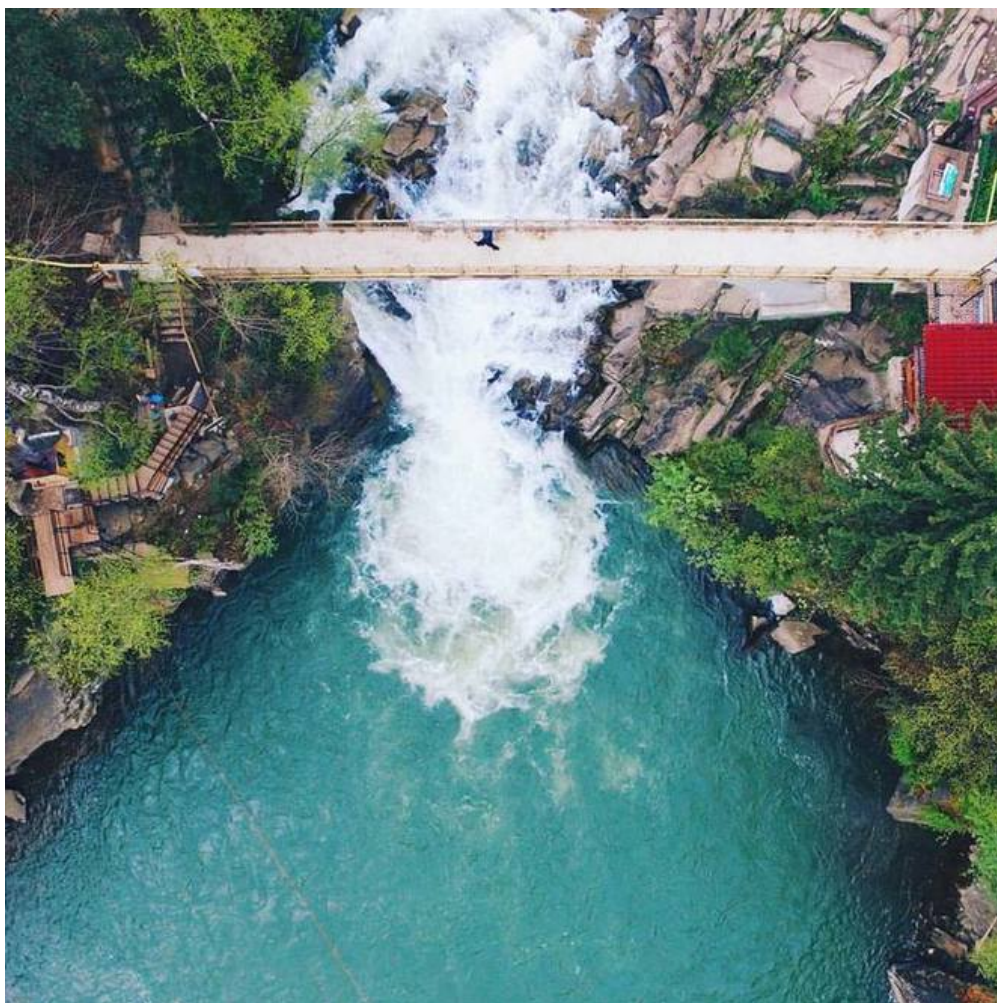
Національний заповідний «Давній Галич» (макет)

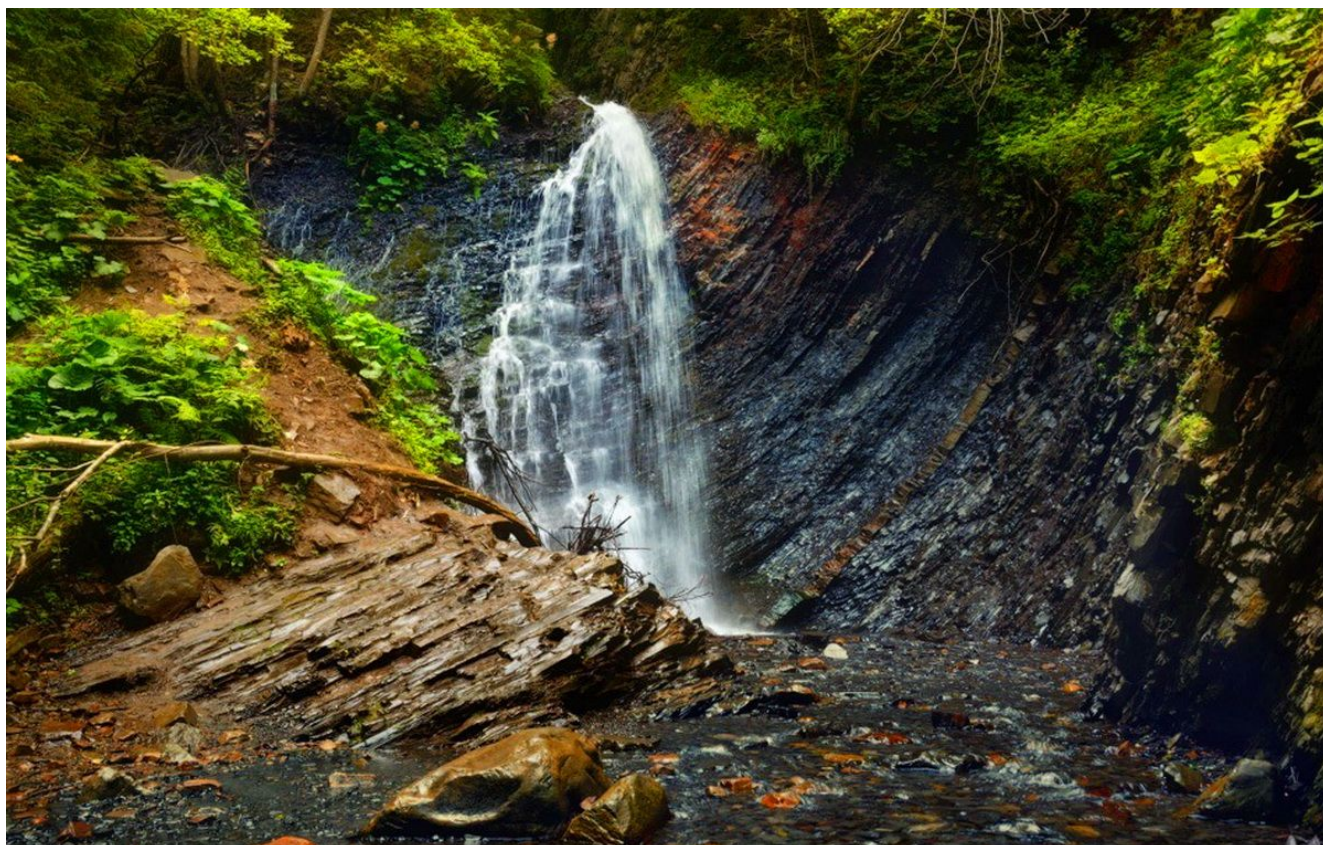
Ратуша, Івано-Франківськ

Водоспад Пробій

Водоспад Гук

Буковель

